

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

СПРАВКА

за получените предложения/бележки от членове на Тематичната работна група за разработване на „Оперативна програма за иновации и конкурентоспособност” за програмния период 2021–2027 г., в рамките на проведената писмена процедура за одобряване на първи вариант на Програмата

№	ТРГ	Коментари/Предложения	Становище на УО Приема/Не приема (мотиви)
1.	Агенция за хората с увреждания	<p>Уважаеми колеги,</p> <p>Във връзка с разработването на "Оперативна програма за иновации и конкурентоспособност" предоставяме на Вашето внимание следните предложения от Агенция за хората с увреждания:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Във връзка с изпълнението на хоризонталното отключващо условие за средствата от Европейските фондове „Въвеждане и прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ)“ предлагаме да се въведе за всички, изпълняващи проект през следващия програмен период, подписване на декларация, удостоверяваща, че всички продукти постигнати като резултат, както и изпълняваните дейности отговарят/ще отговарят на основните принципи на чл. 3 от КПХУ и по-конкретно:<ul style="list-style-type: none">- използване на разумни улеснения;- използване на универсален дизайн и- достъпност.2. При спазването на горните принципи все по-широко да се използват „високи технологии“ и свързаните с тях технически нововъведения.3. При отчитане на резултатите да има отделно преброяване на участващите - както пряко, така и косвено	<p>Предложението се приема по принцип.</p> <p>Отключващото условие „Въвеждане и прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ)“, предвид своя хоризонтален характер, е приложимо за всички програми. С цел осигуряване на единен подход за прилагане на условието в отделните програми ще се съобразим с Насоките за прилагане на Конвенцията, които се предвижда да бъдат изготвени като част от изпълнението на условието. Насоките се предвижда да включват и контролни листове с цел осигуряване наличието на мониторингов и контролен механизъм по отношение всички</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

		<p>засегнатите от операциите хора с увреждания. Ако е възможно да се въведе като индикатор на изпълнението.</p> <p>С уважение, АХУ</p>	<p>фази на изпълнението на програмите от гледна точка изискванията на Конвенцията.</p>						
2.	<p><i>Дирекция ЦКЗ, Администрация на МС</i></p>	<p>Здравейте колеги,</p> <p>Във връзка с писмената процедура за неприсъствено вземане на решение Ви уведомяваме, че съгласуваме предложено Решение на ТРГ, като отправяме следния коментар по първия проект на ОП Иновации и конкурентоспособност 2021-2027:</p> <p>В частта за натрупания опит от предходния и сегашния програмни периоди предлагаме да се допълни информацията относно научените уроци от създаването на първия научно-технологичен парк в България София тех парк, които да бъдат взети предвид при планиране на инвестициите през новия програмен период.</p> <p>Поздрави, Людмила Тозева</p>	<p>Предложението се приема. В проекта на програмата са допълнени текстове за научените уроци от създаването на София Тех Парк.</p>						
3.	<p><i>Дирекция "Икономическа и финансова политика", Министерство на финансите</i></p>	<p>Здравейте,</p> <p>Изпращам коментарите на д-я "Икономическа и финансова политика", Министерство на финансите по първия проект на ОПИК 2021-2027 г.</p> <p>Поздрави, Калоян Стойчев</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>СТР.</th> <th>ТЕКСТ ОТ ПРОЕКТА НА ОПИК</th> <th>КОМЕНТАР</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>23</td> <td>Този интегриран териториален подход ще бъде изпълнен чрез два основни инструмента: интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) и Водено от общностите местно развитие (ВОМР).</td> <td> <p>Би било удачно все пак да бъдат разписани научените уроци от предходните програмни периоди при прилагането на ВОМР и в каква насока този подход трябва да се развива при ОПИК 2021-2027 г.</p> <p>Този коментар важи и за всички дейности в ОПИК 2021-2027 г. – по какъв начин ще надграждат интервенциите</p> </td> </tr> </tbody> </table>	СТР.	ТЕКСТ ОТ ПРОЕКТА НА ОПИК	КОМЕНТАР	23	Този интегриран териториален подход ще бъде изпълнен чрез два основни инструмента: интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) и Водено от общностите местно развитие (ВОМР).	<p>Би било удачно все пак да бъдат разписани научените уроци от предходните програмни периоди при прилагането на ВОМР и в каква насока този подход трябва да се развива при ОПИК 2021-2027 г.</p> <p>Този коментар важи и за всички дейности в ОПИК 2021-2027 г. – по какъв начин ще надграждат интервенциите</p>	<p>Стр. 23 - Предложението се приема и е отразено в проекта на програмата с включването на раздел „Научени уроци от прилагането на подхода ВОМР в периода 2014-2020 г.“ в стратегическата част:</p> <p>„Вследствие на многофондовото прилагане на подхода ВОМР през програмния период 2014-2020 г., което по ОПИК се отчита като успешно, се създава и развива местен административен капацитет за изпълнение на стратегиите за местно развитие, оживяват се местните общности на територията на една или повече съседни общини,</p>
СТР.	ТЕКСТ ОТ ПРОЕКТА НА ОПИК	КОМЕНТАР							
23	Този интегриран териториален подход ще бъде изпълнен чрез два основни инструмента: интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) и Водено от общностите местно развитие (ВОМР).	<p>Би било удачно все пак да бъдат разписани научените уроци от предходните програмни периоди при прилагането на ВОМР и в каква насока този подход трябва да се развива при ОПИК 2021-2027 г.</p> <p>Този коментар важи и за всички дейности в ОПИК 2021-2027 г. – по какъв начин ще надграждат интервенциите</p>							

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

			от предходните програмни периоди?	основани на обща идентичност и характеристики (традиции, култура, икономика и др.), подпомагат се проекти по различни, идентифицирани в стратегиите мерки, които водят до заетост и задържат хората в родните им места. Изпълнението на стратегиите за местно развитие дава множество ползи за местното население на съответната територия, като осигуряване на подкрепа на малкия бизнес чрез МСП на територията, създаване на по-добри икономически, социални и екологични условия за живот в малките населени места. По този начин и при дългосрочно целенасочено подпомагане би могло да се постигне задържане на местното население и неутрализиране на процесите на депопулация на малките населени места на територията на страната. Опитът от прилагането на подхода ВОМР досега показва, че такъв процес е възможен, но резултатите не бива да се очакват в краткосрочен план. На основа на натрупания опит, научените уроци от забавянето на прилагането на подхода ВОМР на национално ниво през програмния период 2014-2020 г., можем да обобщим, че през програмния период 2021-2027 г. следва да се разработи концепция за нова
28	Надграждане и развитие на добрите практики от периода 2014-2020 г.	Обзорът на практиката от ОПИК 2014-2020 г е много уместен, но според мен би било целесъобразно да се включи и преглед на устойчивостта и оптималността на направените инвестиции. Като примерен проект визирам подкрепения чрез ОПИК София Тех Парк и сравнително критичния доклад на ЕС по тази тема от април 2018 г. относно проблемите с управлението на проекта, привлекателността за нови инвеститори и цялостната устойчивост на разходвания ресурс.		
29	Продължаването ѝ би направило кандидатстването по програмата по-атрактивно за кандидатите.	Тонът на научените уроци и произлизащите намерения за промяна в подхода следва да е по-малко хипотетичен и по-повелителен в целия раздел.		
35	Изграждане и развитие на дигитални иновационни центрове (ДИЦ), които да стимулират развитието на технологиите в областта на високопроизводителните изчислителни технологии, изкуствения интелект, киберсигурността и други иновативни дигитални технологии в полза на българските предприятия.	Каква е демаркацията с Регионалните иновационни центрове, Центровете за компетентност и Центровете за върхови постижения и не може ли да се комбинират с цел оптимизиране на публичния ресурс?		
56	Създаване на партньорства между предприятия за постигане на симбиоза, кръгова и климатично неутрална промишленост;	Издакът следва да е една идея по-конкретен от гледна точка на планираните интервенции и резултати.		
59	създаване на условия за ускорено изграждане на нови или развитие на съществуващи индустриални зони като важен елемент от регионалната екосистема в областта на трансфера на технологии и подкрепата за развитие на предприятия в	Според нас би било целесъобразно да се акцентира върху фокусиране на тези индустриални зони като бройка и като специализация, както и върху мерки за подобряване на тяхната свързаност в рамките на съответния регион и индустриалните (икономически, НИРД, логистични и пр.) връзки между въпросните индустриални зони в		

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

		областите на интелигентната специализация.	държавен мащаб.	<p>организация на прилагането на подхода ВОРМ при многофондово финансиране, в която да има опростяване на правилата и процедурите с цел ускоряване на целия процес на планиране, изпълнение и отчитане на и повишаване на ефективността на целия процес.”.</p> <p>По отношение на втората част от предложението за включване на обосновка към всички дейности относно начина, по който същите надграждат интервенциите от предходните програмни периоди, бихме искали да обърнем внимание, че такива обосновки са налични в стратегическата част – изведени са резултати от междинната оценка на ОПИК 2014-2020 г. и междинната оценка на ИСИС 2014-2020 г., касаещи иновационното представяне, иновационна активност и иновационен потенциал на българските предприятия и засилване на сътрудничеството наука-бизнес, като въз основа на отчетените резултати е обусловена необходимостта от промяна в системата за изпълнение на Иновационната стратегия за интелигентна специализация за периода 2021-2027 г. както на национално, така и на регионално ниво. По аналогичен начин, като основа за определяне на подхода,</p>
-	Таблицы с показатели		Надяваме се на по-късен етап да се попълнят референтните и целевите стойности на изброените индикатори.	
-	Таблицы с показатели за резултатите		Изброените показатели за резултат са с обширен и релевантен обхват, но се концентрират върху преките ефекти от мерките. Показателите за резултат би следвало да измерват по-реален социо-икономически ефект от интервенциите. За тази цел биха могли да се използват и композитните индекси или техни подкомпоненти, споменати в анализа (съблюдавайки установени целеви стойности, ако са използвани в НПП БЪЛГАРИЯ 2030).	
-	Таблицы с Индикативно разпределение на програмните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)		Надяваме се при следващия етап на разработка на този проект да се изготви индикативно разпределение на финансовия ресурс в синхрон с избраните целеви стойности за индикаторите.	

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

		<p>който е предвидено да се прилага по отношение на подкрепата за растеж и конкурентоспособност на МСП в стратегията на програмата е посочено, че той се базира на резултатите от анализите и проучванията, извършени за целите на разработването на Националната стратегия за МСП за периода 2021-2027 г. Въз основа на отчетените регионални дисбаланси в предоставяната подкрепа за МСП и с цел отразяване в по-висока степен на местните нужди и потенциал за развитие, при прилагането на мерките в изпълнение на НСМСП 2021-2027 г. е въведено и регионалното измерение в добавка към приоритетите по отношение на икономическите дейности, идентифицирани в НСМСП 2021-2027.</p> <p>Стр. 28 - Предложението се приема и е отразено в проекта на програмата.</p> <p>Стр. 29 - Предложението се приема и е отразено в проекта на програмата в раздел „ Научени уроци от периода 2014-2020 г. по отношение на административен капацитет и административна тежест“.</p> <p>Стр. 35 - Включването на част, касаеща демаркацията и допълняемостта на ПИК 2021-2027 с</p>
--	--	---

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

			<p>другите програми, вкл. и от гледна точка допълняемостта на отделните субекти на иновационната екосистема, е предвидено да бъде включена на следващия етап от подготовката на програмите, когато същите ще са в по-зряла фаза на своето разработване, вкл. и от гледна точка на обхвата на интервенциите, предвидени в тях. Понастоящем демаркацията и допълняемостта между отделните програми се осигурява чрез становищата, които структурите, отговорни за разработването на съответните програми, предоставят в рамките на Тематичните работни групи.</p> <p>Стр. 56 – Предложението се приема. Промените са отразени в проекта на програмата.</p> <p>Стр. 59 – Относно коментара, касаещ индустриалните зони считаме, че не е подходящо да предопределяме техния брой и специализация на този етап предвид факта, че изграждането/развитието на такива, вкл. тяхната насоченост, ще бъде изведено на база предварително картиране на нуждите на национално и регионално ниво и ще залегне в интегрираните териториални стратегии за развитие. Същото важи и относно мерките за свързаност</p>
--	--	--	--

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

			<p>между индустриалните зони и другите субекти на местно ниво, които са част от иновационната и предприемаческа екосистема. Обхватът и насочеността на тези връзки ще зависи в голяма степен от това доколко такива има изградени и какво е състоянието им на местно ниво (от гледна точка икономически субекти от отделни отрасли, НИРД инфраструктура, вкл. възможности за технологичен трансфер, състояние на инфраструктурата, наличие на логистична свързаност и др. под.). Основен акцент на подкрепата за индустриални зони ще бъде преодоляване на проблемите и дефицитите, идентифицирани на местно ниво, по отношение изграждането на стабилни и системно функциониращи връзки и взаимодействие между предлагашата и търсещата страни в регионалната иновационна екосистема.</p> <p>2-ро тире - Предложението не се приема. Отчитайки опита от изпълнението от предходни програмни периоди и качеството на извършените оценки на ефектите от изпълнението на програмите, финансирани по линия на ЕСИФ, вкл. и оценките по отношение на системите от показатели, използвани за измерване на</p>
--	--	--	---

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

			<p>ефектите от прилагането на програмите, при разработването на проекта на Регламент относно ЕФРР и Кохезионния фонд 2021-2027 г. ЕК усъвършенства общия набор от показатели за краен продукт, като същевременно въведе нов общ набор от показатели за резултат. Въвеждането на общия набор от показатели за резултат, които програмите да използват, има за цел да осигури всички налични данни относно ефекта от изпълнението на дадена програма от самата система за мониторинг на съответната програма, като в същото време позволи да се извърши сравнение на получените резултати между различните програми и различните държави-членки. В допълнение, в проекта на Регламент е предвидено държавите-членки да предоставят редовно информация на ЕК относно постигнатия напредък в специално създадена платформа за свободно достъпни данни, като за целта използват общите показатели за крайния продукт и показателите за резултат, предвидени в Приложение I към проекта на Регламент. Използването на показателите за резултат, включени в Приложение I, се очаква да подпомогне и процеса по извършване на оценка на въздействието от изпълнението на програмата, както и извършването</p>
--	--	--	---

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

			<p>на анализ на степента, до която програмата е меродавна, ефективна, ефикасна, осигурява добавена стойност на равнище ЕС и е съгласувана с други политики на ЕС.</p> <p>Предвид изложеното, в проекта на ПИК 2021-2027 г. са включени показатели за резултат, които са посочени в Приложение I към проекта на Регламент относно разпоредбите на ЕФРР и Кохезионния фонд.</p> <p>1-во и 3-то тире - На следващ етап в програма ще бъде включена информация за финансовото разпределение и стойностите по индикаторите.</p>						
4.	<p>Национално сдружение на общините в Република България (НСОРБ)</p>	<p>Коментари и бележки по работен вариант от 18 март на Програма „Иновации и конкурентоспособност“ (ОПИК) за периода 2021-2027 г.</p> <table border="1" data-bbox="405 1129 1740 1453"> <thead> <tr> <th data-bbox="405 1129 510 1185">№</th> <th data-bbox="510 1129 1057 1185">Работен вариант/ текст/ страница</th> <th data-bbox="1057 1129 1740 1185">Коментар/ предложение</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="405 1185 510 1453">1</td> <td data-bbox="510 1185 1057 1453">Раздел. Програмна стратегия</td> <td data-bbox="1057 1185 1740 1453">Положително следва да се оцени много добре структурираната и обоснована програмна стратегия. В нея по подходящ и удачен начин е описан приноса на бъдещата ОПИК, приоритетите ѝ и стратегическите им цели към програмни документи на национално и европейско ниво, включително към Европейската зелена сделка. Предвиденият нов регионален (областен) подход при бъдещата подкрепа на МСП, който ще е насочен към</td> </tr> </tbody> </table>	№	Работен вариант/ текст/ страница	Коментар/ предложение	1	Раздел. Програмна стратегия	Положително следва да се оцени много добре структурираната и обоснована програмна стратегия. В нея по подходящ и удачен начин е описан приноса на бъдещата ОПИК, приоритетите ѝ и стратегическите им цели към програмни документи на национално и европейско ниво, включително към Европейската зелена сделка. Предвиденият нов регионален (областен) подход при бъдещата подкрепа на МСП, който ще е насочен към	<p>По т.1 - Включването на част, касаеща демаркацията и допълняемостта на ПИК 2021-2027 с другите програми е предвидено да бъде включена на следващия етап от подготовката на програмите, когато същите ще са в по-зряла фаза на своето разработване, вкл. и от гледна точка на обхвата на интервенциите, предвидени в тях. Понастоящем демаркацията и допълняемостта между отделните програми се осигурява чрез становищата, които структурите, отговорни за разработването на</p>
№	Работен вариант/ текст/ страница	Коментар/ предложение							
1	Раздел. Програмна стратегия	Положително следва да се оцени много добре структурираната и обоснована програмна стратегия. В нея по подходящ и удачен начин е описан приноса на бъдещата ОПИК, приоритетите ѝ и стратегическите им цели към програмни документи на национално и европейско ниво, включително към Европейската зелена сделка. Предвиденият нов регионален (областен) подход при бъдещата подкрепа на МСП, който ще е насочен към							

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

			<p>развитие на местния икономически потенциал, както и обособеният отделен приоритет за подкрепа на интегрираното териториално развитие, също заслужават положителна оценка.</p> <p>Въпреки че в представения от ЕК образец на програма няма раздел за допълняемост с други програми, би могло да се включи кратка част, описваща допълняемостта и синергията на ОПИК с бъдещите: ОП НО (приложни изследвания и научна инфраструктура), ОП РЧР (мерки за повишаване на професионалната квалификация на заетите и др.) и ОПРР (инфраструктура за развитие на бизнеса и индустриални зони).</p>	<p>съответните програми, предоставят в рамките на Тематичните работни групи.</p> <p>По т.3 и т.4 – Предложението се приема. Мерките са координирани с ОПНО и са направени промени в текста на програмата.</p> <p>По т.5 - Относно предложението за по-подробно разписване в приоритет 3 на подходите за интегрирано териториално развитие считаме, че на този етап включената информация, която накратко представя логиката на подхода интегрирани териториални инвестиции (ИТИ), е достатъчна, предвид факта, че понастоящем все още не е финализирана концепцията относно неговото прилагане.</p> <p>Съгласно проекта на ОПРР 2021-2027 цитираният в коментара обхват на подкрепа (техническа инфраструктура за бизнес и предприемачество; инфраструктура, включително сгради за развитие на бизнес и индустриални зони) касае Приоритет 1 на програмата.</p> <p>Обект на подкрепа по този приоритет са 10-те най-големи градски общини в България в посока постигане на интегрирано градско развитие и по него не се предвижда подкрепа чрез ИТИ. Независимо от</p>
	2	Раздел. Програмна стратегия, по отношение на предложения брой тематични области на ниво NUTS 2 (стр. 6)	<p>Текстът: „Приоритетни за финансиране за съответния регион от ниво NUTS 2 ще бъдат 2 от общо 4-те тематични области, посочени в ИСИС 2021-2027 г...“, следва да се преразгледа. Един от основните недостатъци на предходната ИСИС бе именно нейната централизация. Предлагаме да не се ограничават тематичните области, като текстът придобие следната редакция: „...Приоритетни за финансиране за съответния регион от ниво NUTS 2 ще бъдат и 4-те тематични области, посочени в ИСИС 2021-2027 г.“.</p> <p>Факт е, че през настоящия програмен период фирми с доказан капацитет в научната и развойна дейност не достъпваха финансиране поради отпадане от тематичните области, приоритизирани на ниво NUTS 2. Напоследък се наблюдава преструктуриране на икономическите профили на регионите. В този смисъл въвеждането на ограничения ще затрудни потенциала им за развитие. Процесът на разработване на ИСИС следва да бъде съобразен с регионалните особености и да позволи определяне на по-широк спектър от</p>	

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

			приоритизирани тематични области в тях. Особено внимание трябва да се обърне и на осигуряването на финансов ресурс за управление на регионалните стратегии за интелигентна специализация.	това, предвид факта, че в рамките на своите мерки, планирани да бъдат изпълнявани извън обхвата на подхода ИТИ, ПИК 2021-2027 има заложени също подобни интервенции, в процеса на съгласуване между двете програми ще бъдат заложени конкретни текстове, които ясно да демаркират намесата на всяка от програмите по посочените мерки с цел избягване припокриване на интервенции.
	3	Раздел. Програмна стратегия, стр. 8: „За целта планираните интервенции включват:.... Подкрепа за създаване на иновативни стартиращи предприятия, приоритетно с основна дейност във високотехнологичните или средно-високо технологичните сектори на преработващата промишленост и интензивните на знание услуги.“	В бъдещата ОП НО Приоритет 3. „Научна инфраструктура и приложни изследвания“ също е заложена мярка за подкрепа на високотехнологични стартиращи предприятия. В тази връзка е удачно двете бъдещи ОП да направят демаркация на мярката, в т.ч. да уточнят и целевите групи, които ще се обхващат.	Що се отнася до мерките по приоритет 2 на ОПРР, по които се очаква ПИК 2021-2027 да окаже подкрепа, те са формулирани като „мерки за насърчаване на икономическата активност (включително инвестиции в индустриални зони или друга инфраструктура за развитие на икономически дейности и подкрепа за иновации и развитие на МСП)“ и имат по-общо звучене от това, което на този етап е заложено по ПИК 2021-2027 като обхват на интервенциите чрез ИТИ.
	4	Приоритет 1 „Иновации и растеж“, стр. 34, индикативни групи дейности: -Подкрепа за изграждане и развитие на научно-изследователска и иновационна инфраструктура на база отчетени нужди и потенциал за развитие; -Интернационализация на иновационния процес, вкл. чрез привличане на чуждестранни изследователи в процеса по разработване на иновации, с фокус върху предприятията в етап на растеж; -Подкрепа за създаване на иновативни стартиращи предприятия, приоритетно с основна дейност във високотехнологичните или средно-високо технологичните сектори на преработващата промишленост и интензивните на знание услуги.	В бъдещата ОП НО Приоритет 3. „Научна инфраструктура и приложни изследвания“, са заложени мерки за: -Модернизиране на научноизследователската инфраструктура и оборудване, в стратегически определени научни центрове за върхови постижения и центрове за компетентност; -Интернационализация на научните изследвания в стратегически определени научни центрове за върхови постижения и центрове за компетентност; -Подкрепа за високотехнологични стартиращи предприятия; -Модернизиране на научноизследователската инфраструктура и оборудване, в т.ч. съпътстващата инфраструктура в одобрени проекти по направление „Sharing Excellence“ на Хоризонт Европа	В тази връзка в рамките на процедурата по съгласуване на проекта на ОПРР от наша страна ще бъде отправено предложение за съгласуване на текста на ОПРР по приоритет 2 съгласно заложения обхват на подкрепата по ПИК 2021-2027.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

		<p>-Подкрепа за проектни предложения, кандидатствали по Рамкова програма „Хоризонт 2020“ и Хоризонт Европа и получили Печат за високи постижения с оглед синергия и допълняемост с другите инструменти на ниво ЕС в областта на НИРД и иновациите.</p>	<p>В тази връзка и тук е удачно двете бъдещи ОП да направят демаркация на индикативните групи дейности, в т.ч. да уточнят и целевите групи, които ще се обхващат.</p> <p>Допълнително би могло да се обмисли и обособяване на въпросната подкрепа за научно-изследователска инфраструктура и иновации, само в обхвата на една от 2 програми. Това ще допринесе, както за по-целесъобразното програмиране, така и за по-ефективното управление на и без това недостатъчния ресурс от ЕФРР.</p>	<p>Относно коментара за проекта на Закона за индустриалните паркове бихме искали да обърнем внимание, че съгласно определението за индустриален парк, дадено в него, то не се отличава по своята същност от смисъла, вложен в термина индустриална зона. Предвид факта, че все още Законът за индустриалните паркове е в процес на обществено обсъждане, смятаме на този етап за по-целесъобразно да използваме термина, който е включен и в другите програми, вкл. и в Споразумението за партньорство, а именно индустриални зони.</p> <p>По т. 6 – Предложението не се приема. Решението дали средствата по Фонда за справедлив преход ще са в отделна програма или приоритет в друга програма и коя ще е програмата предстои да се вземе на национално ниво.</p> <p>По т. 7 – Предложението се приема частично. Този механизъм е предвиден в програмата – в показателите за изпълнение, последният посочен се отнася именно към такива съвместни проекти „Предприятия, които осъществяват проекти в сътрудничество с предприятия от</p>
5	Приоритет 3 „Подкрепа за интегрирано териториално развитие“, стр. 59-60		<p>Подходящо ще е приоритетът да се разпише по-подробно. За целта би могъл да се ползва работния вариант на ОПРР за периода 2021-2027, в който са описани подходите за интегрираното териториално развитие.</p> <p>В работния вариант на ОПРР, се предвижда принос на ОПИК само за иновации към инфраструктурни мерки от ОПРР за насърчаване на икономическата активност в 40 градски общини (техническа инфраструктура за бизнес и предприемачество; инфраструктура (включително сгради) за развитие на бизнес и индустриални зони. В тази връзка, ако приносът на ОПИК се сведе само до иновации, то и предложените по приоритета целеви групи, както и указаната подкрепа само чрез финансови инструменти, би следвало да прецизират.</p> <p>В допълнение, ОПРР предвижда аналогични инвестиции на териториите на 10-те големи града, групирани в 4 градски клъстера. Тук принос на ОПИК не се предвижда. Въпреки това, с оглед на факта че тези градове имат най-висок принос към БВП, БДС, НИРД, привличането на чужди инвестиции и пр., ще е удачно да се обмислят и</p>	

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

			<p>мерки от ОПИК за териториите им, включително в рамките на останалите 2 приоритета.</p> <p>С оглед на факта, че в момента обект на обществено обсъждане е проект на Закон за индустриалните паркове, ще е подходящо аналогично планиране на такъв вид подкрепа от ОПИК и в тях.</p> <p>Подкрепа заслужава предложението за свързване на инвестициите за изграждане на индустриалните зони с клъстери за НИРД. В тази връзка може да се предвиди подкрепа за мерки за изграждане на цифрова инфраструктура на индустриалните зони, както и за стимулиране на инвеститори в тях, които в колаборация да покриват изисквания за кръгова икономика.</p> <p>В допълнение, при планиране на подкрепа за индустриални зони, считаме че в ОПИК следва да се предвиди ресурс и допустими дейности за избор на частен оператор още при стартиране на проекта за индустриалната зона. Включването на частен оператор, който след приключване на строителството да администрира зоната, включително да привлича инвеститори, е ключово условие за успеха на всяка една индустриална зона.</p>	<p><i>ИКТ сектора</i>“. Това е подход при изпълнението на мерките и поради тази причина не считаме, че е необходимо да се посочва изрично в програмата.</p> <p>По т. 8 - Предложението не се приема. Формулираните в програмата дейности включват цялостна подкрепа за интернационализация на предприятията, като на етап процедура за подбор ще бъдат определени допустимите разходи.</p> <p>По т. 9 - Предложението се приема за сведение. По отношение на подкрепата за предприемачеството следва да се има предвид, че в проекта на програмата е предвидено мерките да бъдат съобразени спрямо конкретните нужди на отделните подгрупи (дефинирани в Националната стратегия за МСП 2021-2027) и при отчитане на регионалните различия, както и потребностите и потенциала на предприятията в отделните райони. Предвид изложеното, в областта на предприемачеството няма заложено ограничение мерките да се отнасят само до стимулиране на високотехнологичните и средно високотехнологичните производства.</p>
6	Принципен коментар 1:	Във връзка с предложението за създаването на Фонд за справедлив преход, ще е удачно по ОПИК да се предвиди планирането и на нарочен териториален приоритет с инвестиции в обхвата на фонда (подкрепа за: МСП, стартиращи иновативни компании; създаване на нови фирми; изследователска и иновативна дейност и насърчаване на трансфера на напредничави технологии и пр.).		

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

		7	Принципен коментар 2:	За по-интензивно навлизане на цифровите технологии би могло да се стимулира B2B връзката между производствените предприятия и ИКТ фирмите в България, т.е. да се търси механизъм за предоставяне на подкрепа за подобни съвместни проекти.			
		8	Принципен коментар 3:	По отношение на интернационализация и достъп до пазари, би могло да се насърчи чрез програмата разработването и изпълнението на стратегии за интернационализация в повече български компании, като се стимулира изграждането на собствен капацитет.			
		9	Принципен коментар 4:	При предприемачеството не следва да не се ограничават мерките само в областта на високотехнологичните и средно високотехнологичните производства. Резонно следва да се стимулират всички видове производства, спомагащи повишаването на добавената стойност.			
5.	Главна дирекция "Оперативна програма околна среда", Министерство на околната среда и водите	Здравейте, От страна на ГД ОПОС на МОСВ Ви предоставяме следните предложения към ПРИОРИТЕТ 2 „Кръгова икономика“ на изпратения ни проект на ОПИК 2021-2027 г.: 1. По таблица 3. Показатели за резултатите към т. 2.1.1.2 Показатели, 2.1.1. Специфична цел „Насърчаване на прехода към кръгова икономика“ Заложените наименования на български език на показатели RCR103, RCR47 и RCR48 не съобразяват понятия, въведени в българското законодателство, както и с превода на български език на проекта на Приложение 1 към предложение на Регламент относно ЕФРР и относно КФ. Ползваните наименования на показателите на български език следва да са: RCR103 - Разделно събрани отпадъци RCR47 - Рециклирани отпадъци			По т. 1 - Предложението се приема. Промените са отразени в проекта на програмата. По т. 2 - Предложението се приема. Промените са отразени в проекта на програмата.		

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

		<p>RRC48 - Рециклирани отпадъци, използвани като суровини</p> <p>2. Препоръчваме на подходящо място да бъде включен текст, че мерките по Приоритет 2, Специфична цел „Насърчаване на прехода към кръгова икономика“ ще се прилагат при допълняемост и демаркация с предвидените мерки по приоритет 2 Отпадъци на Оперативна програма "Околна среда" 2021-2027 г. (ОПОС 2021-2027 г.)</p> <p>Проектът на ОПОС 2021-2027 г. е изпратен на членовете на ТРГ на програмата с очакване на допълнителни бележки до 25.03.2020 г. Мерките по Приоритет 2 са насочени към битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, биоотпадъци, в т.ч. хранителни отпадъци, строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване.</p> <p>Поздрави,</p> <p>Жаклина Методиева,</p> <p>резервен член на представител на ГД ОПОС на МОСВ в ТРГ на ОПИК</p>	
6.	Министерство на културата	<p>ПРОЕКТ НА ПРОГРАМА ЗА ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ</p> <p>БЕЛЕЖКИ НА МИНИСТЕРСТВОТО НА КУЛТУРАТА</p> <p>1. Предлагаме навсякъде в текста, където е изписано „творчески индустрии“, да се замени с „културни и творчески индустрии“, което е общоприетия термин (стр. 17 – два пъти, стр. 18)</p> <p>2. На стр. 35, последното тире преди т. 3, да се включи и Програма „Творческа Европа“. Голяма част от финансираните проекти по програмата са насочени върху конкурентоспособност, иновативни подходи, дигитализация, интелектуална собственост, международни мрежи и платформи за сътрудничество. Такава ще бъдат и насочеността на проектите през новия програмен период.</p> <p>3. На стр. 35, т. 3, като последно тире да се добави следния текст: „Подпомагане на микро и МСП в областта на културните и творчески индустрии за засилване на капацитета, модернизирани на бизнес моделите, разработване и въвеждане на иновативни продукти и услуги за устойчиво управление на интелектуалната собственост и нематериални активи.“</p> <p>4. В текста след т. 3, първо тире с текст: „Изграждане и развитие на дигитални иновационни центрове (ДИЦ), които да стимулират развитието на технологиите в областта на високопроизводителните изчислителни технологии, изкуствения интелект, киберсигурността и други иновативни дигитални технологии в полза на българските предприятия. Предвижда се ДИЦ да бъдат създавани на регионален принцип и да предлагат комплексни услуги на</p>	<p>1. Конкретният обхват на икономическите дейности от творческите индустрии ще бъде разписан в Националната стратегия за МСП 2021-2027 г. съобразно потребностите и възможностите за развитие на предприятията в тази сфера.</p> <p>2. Мярката се отнася само за проекти, които са получили т.нар. печат за високи постижения. Този печат се присъжда на обещаващи проекти, кандидатствали по посочените две европейски програми и които са получили висока оценка в рамките на високотелния и независим процес на оценяване, но на които не е било отпуснато финансиране поради бюджетни ограничения.</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

	<p>предприятията с цел същите да станат по-конкурентоспособни с помощта на дигиталните технологии“ между изкуствения интелект и киберсигурността да се добавят „изкуствата“. Съгласно STEAM подхода. Изкуствата се интегрират като дейност в някои ДИЦ в ДЧ към момента с цел насърчаване на творчески иновативни подходи чрез симбиозата между наука, технологии, изкуства и пр.</p> <p>5. На стр. 42, в карето, като шесто тире да се добави текста: „Подкрепа за микро и МСП в областта на културните и творческите индустрии за дигитализация съдържание с цел улесняване на достъпа до услуги и разширяване на потребителската аудитория“.</p> <p>6. На стр. 46 в текста в края на страницата „Подкрепа за предоставяне на услуги, насочени към развитие на предприемаческата екосистема и подобряване на елементи на бизнес средата, които представляват бариери за разрастването на МСП: услуги, свързани със създаване и развитие на различни форми на сътрудничество, обмен на информация и консултации в подкрепа на МСП; подкрепа за създаване и развитие на национални мрежи за провеждане на политиката за МСП, които в частност могат да подпомогнат и участието в европейските EEN, SME Envoy network, DIN, EU Start-up Nations Standard и др. международни мрежи, да се включи и текст „междусекторни творчески партньорства“.</p>	<p>3. Принципът на организиране на подкрепата за предприятията по тази специфична цел не е въз основа на секторен принцип, а на база съответствие на проектните дейности с приоритетните тематични области и подобласти, идентифицирани в Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2021-2027.</p> <p>4. Предложението се приема. Промените са отразени в проекта на програмата.</p> <p>5. Както е изведено и в стратегическата част на програмата с цел максимизиране на ефекта от подкрепата по програмата и преодоляване на идентифицираните регионални различия и дисбаланси, подкрепата по тази специфична цел ще е организирана съгласно приоритетните икономически дейности, идентифицирани и изведени в НСМСП 2021-2027, както и съгласно потребностите и потенциала на предприятията на ниво NUTS 3 (област), идентифицирани в НСМСП 2021-2027.</p> <p>В случай, че посочените предприятия в областта на културните и творческите индустрии са изведени като приоритетни в НСМСП 2021-2027 или са изведени като сектор, който</p>
--	--	---

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

				следва да бъде подкрепен в определена област/и на страната, същите ще бъдат допустими за подкрепа. Бихме искали да обърнем внимание, че НСМСП 2021-2027 все още е в процес на разработване. 6. Предложението се приема. Промените са отразени в проекта на програмата.
7.	Асоциация Българска национална ЛИДЕР мрежа	СТАНОВИЩЕ НА АСОЦИАЦИЯ „БЪЛГАРСКА НАЦИОНАЛНА ЛИДЕР МРЕЖА“ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ПЪРВИ ПРОЕКТ НА ОПИК 2021-2027 Г.		Предложението се приема за сведение. По отношение на конкретния обхват и насоченост на мерките в изпълнение на Водено от общностите местно развитие, същите ще бъдат детайлно разписани в следващи версии на програмата след като се разработи и приеме на национално ниво единен унифициран подход за прилагане на ВОМР, който включва и единни правила за всички партньори в процеса.
	Стр. 60	В раздел 2.1.1. Специфична цел „Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“ 2.1.1.1 Намеса на фондове:	Предлагаме да бъде добавен текст: Дейностите в рамките на подхода ВОМР се реализират въз основа на интегрирани стратегии за местно развитие, които ще бъдат изготвяни и изпълнявани в партньорство между различни местни заинтересовани страни с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия. Дейностите ще бъдат насочен към постигане на положителен ефект върху внедряването на иновации и развитието на устойчива пазарна конкурентоспособност на МСП на територията на МИГ с цел повишаване на производителността и експортния им потенциал, подобряване на качеството на продуктите на предприятията, потенциала им за реализиране на по-високи резултати във веригата на формиране на добавена стойност, бързото осигуряване от тяхна страна на пазарна устойчивост при условията на силно динамична икономика и конкурентна среда.	
8.	Дирекция „Национален фонд“, Министерството на финансите	Уважаеми колеги, Във връзка с представения първи проект на Оперативна програма за иновации и конкурентоспособност нямаме конкретни бележки и коментари. По наше мнение проектът е възможно да бъде допълнен с информация относно благоприятстващи условия, опростени разходи и др. елементи, за които УО има концепция на този етап.		Посочената в коментара информация ще бъде представена на следващия етап от съгласуване на програмата.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

		Поздрави, Мануела Милошева				
9.	Министерство на туризма	Становище на Министерство на туризма във връзка с писмена процедура на неписъствено вземане на решение за одобрение на първия проект на „Оперативна програма за иновации и конкурентоспособност“ за програмен период 2021-2027 г.				1. Предложението се приема за сведение. В проекта на програмата към настоящия момент интервенциите и мерките в рамките на Приоритет 1, Специфична цел 1 е предвидено да се изпълняват в съответствие с приоритетните области за развитие, посочени в Иновационната стратегия за интелигентна специализация за периода (ИСИС) 2021-2027 г., поради което изричното посочване на МСП в туризма не е необходимо, още повече че ИСИС не е секторно ориентирана. По отношение на операциите, попадащи в обхвата на областите на интелигентна специализация, определени в ИСИС 2021-2027, ще бъдат отчитани и дефинираните регионални направления на Стратегията. Приоритетни за финансиране за съответния регион от ниво NUTS 2 ще бъдат 2 от общо 4-те тематични области, посочени в ИСИС 2021-2027 г., които имат доказан научен и фирмен капацитет в съответната област на интелигентна специализация и доказана активност в програмен период 2014-2020. По отношение на включването на ОУТР и Министерството на туризма сред допустимите целеви групи
	№	Цел на политиката	Приоритет	Специфична цел или специален приоритет	Обосновка	
1	Цел 1 „По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход“	Приоритет 1 „Иновации и растеж“	Специфична цел „Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“	Стр.36.	<p><i>Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):</i></p> <p><i>Текстово поле [1 000]</i></p> <p>Основните целеви групи по тази специфична цел са:</p> <p>Предприятия (основно МСП), кълстери, научноизследователски организации и институции, публични ведомства и организации, които са свързани с предоставянето на услуги за подкрепа на НИРД, иновациите и защита правата по интелектуална собственост, юридически лица, вкл. обединения, занимаващи се с управление на иновационна инфраструктура.</p> <p>*Предложение на Министерство на туризма – Да бъдат добавени като целеви групи Организацията за управление на туристическите райони, малките и средни</p>	

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

						<p>предприятия (МСП) в туризма и Министерство на туризма.</p> <p>Необходима е държавна подкрепа на национално и регионално ниво за стимулиране на процеси (свързани с поощряване на икономическата среда, оптимизиране на транспортната достъпност, разширяване на международното сътрудничество, валоризиране на туристическите ресурси и други), които да допринесат за подобряване на цялостното позициониране на страната като туристическа дестинация.</p> <p>По данни на НСИ през 2018 г. предприятията в „Хотелиерство и ресторантьорство“ са над 27 хил. Приходите от дейността им са 5.6 млрд. лв. за 2018 г. , като 30% от всички приходи (над 1,7 млрд. лв.) се реализират в предприятия, в които са заети между 50 и 249 човека.</p> <p>Предприятията в „Хотелиерство и ресторантьорство - с до 9 души имат приходи от дейността над 1,6 млрд. лв. за 2018 г. , в предприятията в тази икономическа дейност с заети 10 – 49 души - 1,7 млрд. лв., а предприятията с над 250 души – над 576 млн. лв. за 2018 г.</p> <p>Разходите за дейността на предприятията в „Хотелиерство и ресторантьорство възлизат на малко над 5,3 млрд. лв.</p>	<p>следва да се има предвид, че същите са включени в рамките на Приоритет 1, Специфична цел 3 чрез следния запис: организации, институции, агенции в подкрепа на бизнеса и подобряване на бизнес средата от гледна точка на предприятията от туристическия сектор.</p>
--	--	--	--	--	--	---	---

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

					<p>Според Националния туристически регистър към момента са регистрирани 3460 туроператори и турагенти, 145 балнео, спа и уелнес центъра, 207 туристически сдружения (30 заличени), 14 туристически информационни центъра и 9 организации за управление на туристически райони.</p> <p>Предлагаме да бъдат включени в целевите групи за подпомагане по ОПИК 2021-2027 г. и Организацията за управление на туристическите райони, тъй като изпълняват функцията по координиране и насочване на дейността на заинтересованите страни в обхвата на районите и инициативата им за създаване на подходяща среда за туристическото развитие на съответната територия.</p> <p>Предлагаме да бъдат включени в целевите групи за подпомагане по ОПИК 2021-2027 г. малките и средни предприятия в туризма, тъй като е необходимо да бъде подпомогнато развитието им чрез иновации, повишаване информираността за техния потенциал и за предлаганите от тях туристически продукти и услуги, създаване на международни партньорства и пазарно присъствие на българските МСП.</p> <p>Преодоляването на териториалната и сезонна диспропорция в развитието на туризма в България ще бъде постигнато чрез обединение на ресурсите и съгласувани действия между Министерство на туризма и ОП „Иновации и</p>	
--	--	--	--	--	---	--

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

					<p>конкурентоспособност“ 2021-2027 г. за развитие на комплексен, разнообразен и конкурентноспособен туристически продукт - чрез регионално взаимодействие и допълване за предлагане на атрактивен и качествен продукт, което ще доведе до увеличаване броя на туристите и увеличаване г. приходите от туризъм.</p> <p>Предложението е в съответствие с изготвения от Министерство на туризма подприоритет „Въвеждане на ИКТ системи и приложения за подобряване качеството на продукти/услуги и управление на процесите в туристическите предприятия“ към Приоритет 3 „Интелигентна индустрия“ на Националната програма за развитие България 2030 г. по искане на Министерство на икономиката.</p>	
2		Приоритет 1 „Иновации и растеж“	Специфична цел „Извличане на ползи от дигитализацията за гражданите, предприятията и правителствата	Стр.42	<p>Предложението на Управляващи орган е по тази цел да бъдат допустими само малките и средни предприятия съгласно приоритетните икономически дейности, идентифицирани и изведени в НСМСП 2021-2027.</p> <p>*Предложение на Министерство на туризма – да бъде упоменато за целеви групи МСП в туризма, както и Министерство на туризма.</p> <p>В България са налице множество дефицити на фирмено ниво, които следва да бъдат</p>	<p>2. Предложението се приема за сведение.</p> <p>Съгласно изпратения проект на ПИК 2021-2027 г. в рамките на Специфична цел 2 „Извличане на ползи от дигитализацията за гражданите, предприятията и правителствата“ на Приоритет 1 е предвидено интервенциите да се фокусират върху постигането на</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

				<p>преодолявани чрез подходящи мерки. Необходима е подкрепа за решаване на проблеми, свързани със стратегическото планиране във фирмите от сектора (в т.ч. организационно-управленски и маркетингови стратегии, стратегии за развитие на човешките ресурси, стратегии за оптимизация на процесите и други); с информираността за нуждата и ползите от сертификацията за качество или устойчиво развитие; с недостатъчната подкрепа за стартиращи предприятия, както и с дефицитите на знания и компетентности в ключови области като маркетинг, ПР, комуникации, иновации и други.</p> <p>За да отговори на съвременните изисквания, българският туризъм трябва да бъде технологично модернизиран, атрактивно и изчерпателно представен в интернет и предлаган в дигитална среда чрез набор от електронни услуги.</p> <p>Технологичните фактори оказват значително въздействие върху развитието на туристическата индустрия и особено на системата на дистрибуция на туристическите услуги и продукти. С особено силно влияние са технологичните иновации – резервиране на туристически услуги чрез интернет и мобилни устройства и дигиталните канали за реализация на туристически услуги.</p> <p>Динамиката на конкуренцията на международните туристически пазари и</p>	<p>цифрова/дигитална трансформация на българските предприятия в контекста на Индустрия 4.0, предоставянето на подкрепа за инвестиции, насочени към въвеждането на цифрови решения и програми, вкл. системи за електронно разплащане сред МСП, подобряване на бизнес средата в областта на дигитализацията. Предвид това, подкрепата за МСП ще бъде организирана чрез прилагането на следните два подхода:</p> <ul style="list-style-type: none">• Следвайки приоритетните икономически дейности, идентифицирани и изведени в Националната стратегия за малките и средните предприятия за периода 2021-2027 г. (НСМСП 2021- 2027 г.), и• Съгласно потребностите и потенциала на предприятията на ниво NUTS 3 (област), идентифицирани в НСМСП 2021-2027 г. <p>Предвид изложеното, предложенията за мерки и интервенции за подкрепа на МСП в туристическия сектор ще следват горепосочените два подхода, като изричното им посочване сред целевите групи не е необходимо, тъй като съгласно текста на програмата те могат да получат</p>
--	--	--	--	---	---

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

				<p>приоритетният характер на туризма за българската икономика изискват съобразяване с еволюцията на информационното общество и масовото приложение на дигиталните дистрибуционни възможности. Това налага обаче и развитие на съответни дигитални умения както сред заетите в сектора, така и сред учащите във всички образователни степени.</p> <p>Слаби страни отчетени в Националната стратегия за устойчиво развитие на туризма 2014-2030 г.:</p> <ul style="list-style-type: none">- Недостатъчни инвестиции в ИКТ и иновации в туристическите предприятия и изоставане от световните тенденции;- Недостиг на знания и компетентности в някои области (напр. комуникация и ПР, онлайн маркетинг, иновации и други) във фирмите. <p>Технологичните фактори са с нарастваща роля за бъдещето на туризма. По-важните сред тях са научните открития и иновации, развитието на ИКТ. Макар приложението на ИКТ в българския туризъм да нараства, внедряването на новите технологии в българската икономика и в туристическия сектор в частност е все още по-слабо застъпено.</p> <p>България обаче все още е далеч от тези постижения. За да отговори на съвременните</p>	<p>финансиране, в случай че попадат в идентифицираните приоритетни икономически дейности и идентифицирания потенциал на регионално ниво, посочен в НСМСП 2021-2027 г.</p>
--	--	--	--	---	---

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

					<p>изисквания, българският туризъм трябва да бъде технологично модернизиран, атрактивно и изчерпателно представен в интернет и предлаган в дигитална среда чрез набор от електронни услуги. Технологичните фактори оказват значително въздействие върху развитието на туристическата индустрия и особено на системата на дистрибуция на туристическите услуги и продукти. С особено силно влияние са технологичните иновации – резервиране на туристически услуги чрез интернет и мобилни устройства и дигиталните канали за реализация на туристически услуги.</p> <p>Бъдещето на туристическите предприятия е немислимо без развитие на корпоративен уеб-сайт с удобен интерфейс, внедряване на многофункционални резервационни системи, интегриране и съвместимост с информационните системи на свързаните с туризма сектори (хотели, ресторанти, превозвачи, туроператори, посредници и др.), сътрудничество и коопериране между туристическите компании за улесняване на взаимодействието с клиенти и бизнес партньори, използването на социални медии, свързването с уеб търсачки за пътувания и туризъм, рекламата на промоционални оферти и пакетни пътувания в дигитална среда.</p> <p>Основно предизвикателство пред публичните институции в туризма е създаването на стимули за бизнеса за внедряване на ИКТ, научни постижения и иновации в дейността.</p>	
--	--	--	--	--	--	--

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

				<p>Предложението е в съответствие с изготвения от Министерство на туризма подприоритет „Въвеждане на ИКТ системи и приложения за подобряване качеството на продукти/услуги и управление на процесите в туристическите предприятия“ към Приоритет 3 „Интелигентна индустрия“ на Националната програма за развитие България 2030 г. по искане на Министерство на икономиката.</p> <p>Забележка: Министерство на туризма е предоставило информация за МСП в туризма с цел изричното им включване в новата Национална стратегия за МСП в България за периода 2021 -2027.</p>	
	3	Приоритет 1 „Иновации и растеж“	Специфична цел „Засилване на растежа и конкурентоспособността на МСП, включително чрез производствени инвестиции“	<p>Стр.47</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p><i>Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):</i></p> <p><i>Текстово поле [1 000]</i></p> <p>Основната целева група по тази специфична цел са МСП, организации, институции, агенции в подкрепа на бизнеса и подобряване на бизнес средата.</p> </div> <p>Предложението на Управляващия орган е подкрепата за МСП да бъде съгласно приоритетните икономически дейности, идентифицирани и изведени в НСМСП 2021-2027 г. и съгласно потребностите и</p>	<p>3. Предложението се приема за сведение.</p> <p>В проекта на ПИК 2021-2027 г. е предвидено ОУТР да бъдат</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

					<p>потенциала на предприятията на ниво NUTS 3 (област), идентифицирани в НСМСП 2021-2027.</p> <p>*Предложение на Министерство на туризма – да бъдат включени МСП в туризма и Министерство на туризма в целевите групи.</p> <p>Важно е за МСП в туризма да се осигури подкрепа за внедряване на технологични продукти и услуги с висока добавена стойност с принос към икономическия растеж, както и насърчаване на предприемаческата активност и развитие на стабилна екосистема.</p> <p>Забележка: Министерство на туризма е предоставило информация за МСП в туризма с цел изричното им включване в новата Национална стратегия за МСП в България за периода 2021 -2027.</p>	<p>включени сред целевите групи на индикативните мерки в рамките на Специфична цел 3 на Приоритет 1 на програмата посредством: организации, институции, агенции в подкрепа на бизнеса и подобряване на бизнес средата, вкл. от гледна точка на предприятията от туристическия сектор.</p> <p>Не е необходимо изричното посочване на Министерството на туризма в целевите групи, тъй като в проекта на програмата към настоящия момент присъства запис на организации, институции, агенции в подкрепа на бизнеса и подобряване на бизнес средата, който запис включва и МТ.</p> <p>В допълнение, в проекта на програмата в описанието на индикативните дейности за подкрепа са добавени следните пояснителни индикативни дейности, адресиращи идентифицираните от МТ потребности: "дейности по координиране и насочване на дейността на предприятията от туристическия сектор и създаване на подходяща среда за тяхното развитие".</p>
4	Цел на политиката 2 „По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика,	Приоритет 2 „Кръгова икономика“	Специфична цел „Насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове“	Стр.52	<p>*Предложение на Министерство на туризма – да бъдат включени МСП в туризма в целевите групи.</p> <p>Съвременната икономическа политика в глобален и регионален план подкрепя и стимулира развитието на МСП, като се основава на водещата им роля за икономическия и социалния напредък на държавите. В България мерките за насърчаване развитието на малкия и средния туристически бизнес са недостатъчни, а</p>	

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

			приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска“		<p>достъпът на МСП до финансиране е затруднен. Цялостната регулаторна рамка по-скоро възпрепятства развитието на МСП в туризма в страната.</p> <p>Необходима е подкрепа от ОПИК 2021-2027 г. за изпълнение на дейности за изпълнение на мерки за енергийна ефективност на МСП в туризма.</p> <p>Предложението е в съответствие с изготвения от Министерство на туризма подприоритет „Създаване на благоприятна околна среда за развитие на устойчив туризъм“ към Приоритет 4 „Кръгова и нисковъглеродна икономика“ на Националната програма за развитие България 2030 г. по искане на Министерство на икономиката.</p> <p>Забележка: Министерство на туризма е предоставило информация за МСП в туризма с цел изричното им включване в новата Национална стратегия за МСП в България за периода 2021 -2027.</p>	
5	Цел 1 „По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход“	Приоритет 3 „Подкрепа за интегрирано териториално развитие“	Специфична цел „Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“	Стр. 61	<p><i>Основни целеви групи — член 17, параграф 3, буква г), подточка iii):</i></p> <p><i>Текстово поле [1 000]</i></p> <p>Основните целеви групи по тази специфична цел са: юридически лица, отговарящи на определението за</p>	<p>4. Предложението се приема за сведение.</p> <p>Не е необходимо изричното посочване на МСП в туризма, тъй като към момента в рамките на Приоритет 2, Специфична цел „Насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове“ сред целевите групи са включени МСП с потенциал за реализиране на мерки за енергийна ефективност, което предполага и допустимостта на МСП в сектора на</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

				<p>индустриална зона.</p> <p>*Предложение на Министерство на туризма – да бъдат включени Организацията за управление на туристическите райони, в качеството им на юридически лица по Закона за туризма като целева група.</p> <p>Тъй като подкрепата в рамките на тази специфична цел ще бъде изпълнявана чрез подхода интегрирани териториални инвестиции (ИТИ), Министерство на туризма счита, че от изключително голямо значение за развитието на местната икономика съобразно местните нужди и потенциал за развитие, като целева група да бъдат включени ОУТР с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия. ОУТР могат да изпълняват секторно ориентирани инвестиции.</p> <p>Ефективно действащи ОУТР ще допринесат за успешен маркетинг на дестинацията. Това ще доведе до потенциални туристопотоци, и предлагане на специфични регионални продукти.</p> <p>Предложението е в съответствие и с изготвения от Министерство на туризма подприоритет „Насърчаване на развитието на прилежаща инфраструктура към туристически обекти/атракции“ към</p>	<p>туризма.</p> <p>5. Предложението не се приема.</p> <p>Целта на планираните мерки в рамките на Приоритет 3 е, комбинирайки се с мерки от други програми, да се постигне синергичен ефект в посока укрепване на икономическото развитие на българските региони, за увеличаване на техния икономически потенциал и за</p>
--	--	--	--	---	--

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

			<p>Приоритет 9 „Местно развитие“ на Националната програма за развитие България 2030 г. по искане на Министерство на териториалното развитие и благоустройството.</p>	<p>използване на местните ресурси и възможности.</p> <p>Предвид това, а и предвид ограничения финансов ресурс по приоритета (който включва прилагането на два инструмента – ИТИ и ВОМР), е взето решение по целесъобразност подкрепата по отношение на планираните ИТИ да се фокусира основно върху създаването на условия за ускорено изграждане на нови или развитие на съществуващи индустриални зони като важен елемент от регионалната екосистема в областта на трансфера на технологии, които ще осигуряват ключова подкрепа за развитие на предприятия в областите на интелигентната специализация.</p>
10.	Българска търговско-промишлена палата	<p>ПРЕДЛОЖЕНИЯ НА БТПП по ПИК 2021-2027 г.</p>		<p>Относно предложенията в таблицата:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предложението се приема и коментарът е отразен в проекта на програмата. 2. Подкрепата за клъстерни инициативи е представена по-надолу в текста на документа. 3. Подкрепата за дейности, които да подпомогнат участието в европейската ЕЕН е предвидено като възможност в рамките на Приоритет 1, специфична цел „Засилване на растежа и
		№.	Страница	Предложен текст
		1.	3	В параграф 3 след „чрез въвеждане на регионален“ да се добави „и секторен“
		2.	8	При „За целта планираните интервенции включват:“ да се добави нова точка: „Подкрепа за създаването и надграждането на иновативни клъстери“.
		3.	9	При „Подкрепата в рамките на СЦ 1 в областта на иновационната екосистема, връзката наука-бизнес и нуждата от интернационализация на иновационния процес е изведена чрез:“ да се прибави нова точка „Насърчаване използването

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

			на възможностите на Европейската мрежа в подкрепа на бизнеса и екосистемата за иновации Enterprise Europe Network”	конкурентоспособността на МСП, включително чрез производствени инвестиции“ на програмата.	
		4.	19	В параграф 2 след „Предвид това е необходимо е да се подкрепи създаването и развитието на различни форми на сътрудничество“ да се добави „вкл. партньорство с национално представителните работодателски организации“	4. Подобно допълнение би могло да бъде включено на последващ етап от разработването на програмата след представена аргументирана информация за добавената стойност от това партньорство от гледна точка приоритетите и целите на програмата.
<p>ОСВЕН ТОВА ПРЕДЛАГАМЕ:</p> <p>1. Както при други оперативни програми в ПИК 2021-2027 г. да се предвиди текст за очаквания ефект на пандемията COVID 19 върху икономиката и темповете ѝ на растеж.</p> <p>2. По отношение на основните елементи, които ще бъдат заложили в Иновационната стратегия за интелигентна специализация за периода 2021-2027 г., считаме за целесъобразно, освен запазване на съществуващите приоритетни 4 тематични области, да бъде запазен и броя на техните подобласти. Намаляването на тези подобласти ще ограничи възможностите на бенефициентите за кандидатстване по програмата, което от своя страна ще доведе до намаляване на нейния обхват. Препоръчваме единствено те да бъдат прецизирани, с цел по-ясно регламентиране на условията и облекчаване на процедурите за кандидатстване.</p> <p>3. По отношение на достъпа и източниците на финансиране, предлагаме да бъде отчетен слабият ефект върху икономиката от използването на финансовите инструменти чрез Фонда на фондовете.</p> <p>4. Категорично настояваме в новата Програма за иновации и конкурентоспособност 2021-2027 да не се планират процедури и средства за финансиране на държавни инфраструктурни проекти, както и да не се финансират дейности на държавни ведомства и агенции (с изключение на дейностите на Управляващия орган към Министерството на икономиката). Държавните ведомства се финансират по специално предвидени за тях програми и не следва да бъдат бенефициенти по програмата, която е насочена към българските предприятия.</p>					<p>Относно допълнителните предложения</p> <p>1. Направено е допълнение в програмата, което да пояснява, че същата следва да е структурирана по начин, който да осигурява устойчивост на инвестициите и адаптивност на българската икономика с цел преодоляване на евентуални икономически и финансови сътресения, вкл. от гледна точка кризата с COVID-19.</p> <p>2. Изводът за нуждата от запазване на съществуващите приоритетни 4 тематични области в ИСИС 2014-2020 като същевременно бъде засилен фокусът чрез намаляване и прецизиране на подобластите е изведен на база резултати от изпълнението на Стратегията. Тези резултати показват, че има подобласти от Стратегията, по отношение на които е регистрирана</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

			<p>никаква или минимална активност, което налага нуждата от тяхното отпадане или прегрупиране. Не на последно място следва да се има предвид, че какъв ще е актуалният облик на ИСИС 2021-2027 и какви области и подобласти ще има в нея ще бъде изведено в рамките на заданието, което предстои да бъде изпълнено, за разработване на новата Стратегия.</p> <p>3. Предвид факта, че програмният период все още не е приключил и мерки ще може да бъдат изпълнявани до 2023 г. включително, считаме че все още е рано да се направи подобна констатация.</p> <p>4. Инфраструктурни проекти на държавни ведомства и агенции по ПИК 2021-20207 не са предвидени да се подкрепят с изключение на индустриалните зони в случаите, когато същите са държавна собственост. Подкрепата за държавни ведомства и агенции е разглеждана през призмата на услугите, които същите биха могли да предоставят на предприятията в посока подобряване на бизнес средата. Включване на конкретни бенефициенти на ниво програма не е предвидено като евентуалното одобряване на такива ще се случва на ниво Комитет за наблюдение,</p>
--	--	--	--

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

			където всяка институция, предвидена да бъде конкретен бенефициент, ще обосновава ползата на предлаганите услуги в подкрепа на предприятията.						
11.	<p>Конфедерация на работодателите и индустриалците в България (КРИБ)</p>	<p>УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,</p> <p>В отговор на стартирала писмена процедура за неприсъствено взимане на решение от страна на ТРГ за одобрение на първия проект на ОПИК 2021-2027, от името на Конфедерация на работодателите и индустриалците в България (КРИБ) бих искал да Ви уведомя, че КРИБ подкрепя предложения текст на решение.</p> <p>Представям на Вашето внимание становището на КРИБ по предоставения текст, представен съгласно изискванията на секретариата на ТРГ в табличен вид, с оглед отразяването му в следващите варианти на Оперативната програма.</p> <p>Направените допълнения и коментари касаят следните аспекти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - стратегическите документи, на които се базира аргументацията за предвидената интервенция; - допълнение на формулировки, относно икономически растеж към 2050 г., в контекста на Европейската зелена сделка; жизнения цикъл на продуктите и др. - допълнение към предвидените дейности в Специфична цел „Насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове“ и прехода към кръгова икономика. <table border="1" data-bbox="405 1043 1742 1447"> <thead> <tr> <th data-bbox="405 1043 819 1198">Извадка от проект на Програма за иновации и конкурентоспособност 2021-2027 г., версия 0</th> <th data-bbox="819 1043 1272 1198">Коментар</th> <th data-bbox="1272 1043 1742 1198">Предложение на КРИБ за допълнения и корекции на версия 0 на ОПИК 2021-2027 г. за промяна</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="405 1198 819 1447"> <p>1.Програмна стратегия: основни предизвикателства пред развитието и отговори на политиката Стр. 2. Текст “стратегически документи на национално ниво: Националната програма за развитие България 2030;</p> </td> <td data-bbox="819 1198 1272 1447"> <p>Във версия 0 на проекта на ОПИК 2021-2027 г е предвидено подкрепата да е насочена към преодоляване на идентифицираните предизвикателства и проблеми пред развитието на България чрез адресиране на съответните нужди и потребности съгласно цитираните на</p> </td> <td data-bbox="1272 1198 1742 1447"> <p>Допълване на текста на стр. 2 със „Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021-2027 г.“</p> </td> </tr> </tbody> </table>	Извадка от проект на Програма за иновации и конкурентоспособност 2021-2027 г., версия 0	Коментар	Предложение на КРИБ за допълнения и корекции на версия 0 на ОПИК 2021-2027 г. за промяна	<p>1.Програмна стратегия: основни предизвикателства пред развитието и отговори на политиката Стр. 2. Текст “стратегически документи на национално ниво: Националната програма за развитие България 2030;</p>	<p>Във версия 0 на проекта на ОПИК 2021-2027 г е предвидено подкрепата да е насочена към преодоляване на идентифицираните предизвикателства и проблеми пред развитието на България чрез адресиране на съответните нужди и потребности съгласно цитираните на</p>	<p>Допълване на текста на стр. 2 със „Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021-2027 г.“</p>	<p>1. Предложението се приема и е отразено в проекта на програмата.</p> <p>2. Предложението се приема и е отразено в проекта на програмата.</p> <p>3. Подобно допълнение би могло да бъде включено на последващ етап от разработването на програмата след представена аргументирана информация за добавената стойност от това партньорство от гледна точка приоритетите и целите на програмата.</p> <p>4. Предложението се приема и е отразено в проекта на програмата.</p> <p>5. Дигитализацията е хоризонтален приоритет и предвид важността на подкрепата на проекти в тази област, вкл. и от гледна точка инфраструктура, която да бъде от полза за бизнеса, е важно подобен вид инфраструктура да бъде разпределена равномерно на територията на цялата страна, което да гарантира достъп на всички предприятия, които имат нужда от подкрепа за дигитална</p>
Извадка от проект на Програма за иновации и конкурентоспособност 2021-2027 г., версия 0	Коментар	Предложение на КРИБ за допълнения и корекции на версия 0 на ОПИК 2021-2027 г. за промяна							
<p>1.Програмна стратегия: основни предизвикателства пред развитието и отговори на политиката Стр. 2. Текст “стратегически документи на национално ниво: Националната програма за развитие България 2030;</p>	<p>Във версия 0 на проекта на ОПИК 2021-2027 г е предвидено подкрепата да е насочена към преодоляване на идентифицираните предизвикателства и проблеми пред развитието на България чрез адресиране на съответните нужди и потребности съгласно цитираните на</p>	<p>Допълване на текста на стр. 2 със „Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021-2027 г.“</p>							

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

		<p>Иновационната стратегия за интелигентна специализация за периода 2021-2027 г.; Националната стратегия за МСП в България 2021-2027 г., Цифрова трансформация на България за периода 2020-2030, както и Интегрирания национален план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021-2030 (ИНПЕК).“</p>	<p>стр. 2 стратегически документи, без да се упомене „Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021- 2027 г.“ съгласно текста на стр.22 „Прегледът на изпълнението на политиките на ЕС в областта на околната среда препоръчва разработването на дългосрочна стратегическа визия и интегриран подход, чрез които националните политики да ускорят навлизането на кръговата икономика във всички икономически сектори. В тази връзка предстои изготвяне на стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021- 2027 г., както и Национален план за управление на отпадъците на Република България 2021-2027, с които изпълнението на новата оперативна програма ще се съобрази и вземе предвид при разработването на конкретните мерки.“</p>		<p>трансформация. Считаме, че изграждайки дигиталните иновационни центрове на регионален принцип ще насърчим иновационните процеси съобразно регионалните дисбаланси за постигане на устойчиво и балансирано развитие. Не на последно място концепцията за изграждане на ДИЦ (вкл. и на европейско ниво) е въз основа на наличния потенциал и идентифицираните нужди на местно ниво, всеки ДИЦ би следвало да развие специфичен фокус със съответстваща експертиза.</p> <p>б. Предложеното за включване на нова мярка в рамките на специфична цел „Насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове“ според нас не носи добавена стойност, защото обхватът ѝ се съдържа в мерките, разписани в целта. Описаните мерки, сред които мерки за енергийна ефективност в предприятията въз основа на препоръки от енергиен одит; стимулиране на предприятията да използват електрическа, топлинна и охлаждаща енергия, произведена от ВИ за собствено потребление; въвеждане на системи за мониторинг и контрол на енергопотреблението по своята същност не изключват, а дори</p>
		<p>Стр. 3, текст „Програмата за иновации и конкурентоспособност 2021-2027 г. е пряк отговор на Съобщението на ЕК за Европейската зелена сделка. Съобщението цели трансформиране на ЕС към проспериращо общество, с</p>	<p>Следният текст не е точен: „необвързан с нивото на използване на ресурсите“. Съгласно водещата инициатива „Европа за ефективно използване на ресурсите“, трябва да произвеждаме и потребляваме по начин, който оптимизира използването на всички участващи ресурси.</p>	<p>Предлагаме текстът „необвързан с нивото на използване на ресурсите“ да се промени на „при намаляващи количества отпадъци или продукти/услуги, произвеждани с по-малко вложени първични материали и ресурси.“</p>	

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

		<p>модерна и ресурсно ефективна, конкурентоспособна икономика при нулеви нетни емисии до 2050 г. и при гарантиране на икономически растеж, необвързан с нивото на използване на ресурсите.</p>			<p>предполагат внедряване на нови технологии и услуги.</p> <p>7. Предложението се приема и е отразено в проекта на програмата.</p>
		<p>Стр. 19, текст „Предвид това е необходимо е да се подкрепи създаването и развитието на различни форми на сътрудничество, обмен на информация и консултации.“</p>		<p>Предлагаме текстът да бъде допълнен, както следва: „Предвид това е необходимо е да се подкрепи създаването и развитието на различни форми на сътрудничество, вкл. с национално представителни работодателски организации, обмен на информация и консултации.</p>	
		<p>Стр. 21, текст „В рамките на Специфична цел 6 „Насърчаване на прехода към кръгова икономика“ на Приоритет 2 на ПИК 2021-2027 г. предвидените интервенции ще бъдат ориентирани към подпомагане на предприятията за въвеждането на нисковъглеродни и безотпадни технологии, редуциране на количествата отпадъци, генерирани в процеса на производство и развитие на индустриална симбиоза. Ще бъдат предприети действия за повишаване на нормата на кръговото (вторично) използване на материалите в икономиката, насърчаване ефективното използване на ресурсите по</p>	<p>В текста на стр. 21 е представен само частично алгоритъмът на жизнения цикъл на продукта.</p> <p>„Затваряне на цикъла — план за действие на ЕС за кръговата икономика</p> <p>Кръговата икономика започва в самото начало на жизнения цикъл на един продукт. И етапът на проектиране, и производствените процеси оказват влияние върху снабдяването, използването на ресурси и образуването на хранителни отпадъци през целия жизнен цикъл на един продукт.“</p>	<p>Предлагаме следното допълнение в текста на стр. 21:</p> <p>Специфична цел 6 „Насърчаване на прехода към кръгова икономика“ на Приоритет 2 на ПИК 2021-2027 г. предвидените интервенции ще бъдат ориентирани към подпомагане на предприятията за въвеждането на нисковъглеродни и безотпадни технологии, редуциране на количествата отпадъци, генерирани в процеса на производство и развитие на индустриална симбиоза. Ще бъдат предприети действия за повишаване на нормата на кръговото (вторично) използване на материалите в икономиката, насърчаване ефективното използване на ресурсите по време на целия им жизнен цикъл (включително извличане на суровини,</p>	

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

	<p>време на целия им жизнен цикъл (включително тяхната поправка, повторна употреба и рециклиране), което ще доведе не само до намаляване на отпадъците, но и ще намали необходимостта от извличането на нови ресурси. Съществува значителен потенциал за регионален подход на подкрепата за МСП в стремежа им да станат по-ефективни в изразходването на ресурси и производството на продукти и услуги, които да намират реализация на „зелени“ пазари.“</p>		<p>дизайна на продукта, поправка, повторна употреба и рециклиране), което ще доведе не само до намаляване на отпадъците, но и удължаване на живота на самия продукт и ще намали необходимостта от извличането на нови ресурси.“</p>	
	<p>Стр. 35, Текст „Изграждане и развитие на дигитални иновационни центрове (ДИЦ), които да стимулират развитието на технологиите в областта на високопроизводителните изчислителни технологии, изкуствения интелект, киберсигурността и други иновативни дигитални технологии в полза на българските предприятия. Предвижда се ДИЦ да бъдат създавани на регионален принцип и да предлагат комплексни услуги на предприятията с цел същите да станат по-конкурентоспособни с помощта на дигиталните технологии;“</p>	<p>Дигитализацията е хоризонтален приоритет за всички индустрии и не следва да бъде ограничавана на регионален принцип.</p>	<p>Предлагаме от текста на стр. 35 да се редактира, както следва: „Изграждане и развитие на дигитални иновационни центрове (ДИЦ), които да стимулират развитието на технологиите в областта на високопроизводителните изчислителни технологии, изкуствения интелект, киберсигурността и други иновативни дигитални технологии в полза на българските предприятия. Предвижда се ДИЦ -да предлагат комплексни услуги на предприятията с цел същите да станат по-конкурентоспособни с помощта на дигиталните технологии;“</p>	

		<p>Стр. 52, т. 2.1.1.1 Намеса на фондове</p> <p>По тази специфична цел са предвидени за изпълнение следните индикативни групи дейности:</p> <ul style="list-style-type: none">• Дейности, насочени към изпълнение на мерки за енергийна ефективност в предприятията въз основа на препоръки от енергиен одит (обследване за енергийна ефективност);• Въвеждане и сертифициране на системи за енергиен мениджмънт;• Въвеждане на системи за мониторинг и контрол на енергопотреблението;• Стимулиране на предприятията да използват електрическа, топлинна и охлаждаща енергия, произведена от възобновяеми източници за собствено потребление.	<p>Идентифицирано е несъответствие между сферите на интервенция, посочени на стр. 20 и предвидените дейности за постигане на специфичните цел, посочени на стр. 52.</p> <p>В рамките на аналитичната част, стр. 20, са дефинирани сферите на интервенция, които са подходящи за постигане на Специфична цел „Насърчаване на мерките за енергийна ефективност и намаляване на емисиите парникови газове“, както следва:</p> <p>„Процесът на преминаване към енергетика с ниски нива на вредни емисии изисква повишаване на енергийната ефективност, увеличаване използването на енергия от възобновяеми източници в брутното крайно енергийно потребление, подобряване на енергийното управление, развитие на енергийната инфраструктура и изграждането на вътрешния пазар, както и разработването на различни концепции и внедряване на нови технологии и услуги.“</p>	<p>Предлагаме допълване на текста в т. 2.1.1.1 Намеса на фондове, стр. 52 със следната мярка:</p> <ul style="list-style-type: none">• „Дейности, насочени към внедряване на нови технологии и услуги с фокус енергийни спестявания в производството и доставката на услуги“	
		<p>Стр. 55, Специфична цел „Насърчаване на прехода към кръгова икономика“</p> <p>1.1.1.1 Намеса на фондове</p> <ul style="list-style-type: none">• Дейности, насочени към производството на „зелени продукти“;	<p>Производителите трябва още на етапа на проектиране да се стремят да намалят консумацията на енергия и други отрицателни последици върху околната среда.</p>	<p>Предлагаме допълване на текста в т. 2.1.1.1 Намеса на фондове, както следва:</p> <p>Дейности, насочени към производството на „зелени продукти“; в т.ч. екодизайн</p>	

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

		С пожелание за успешна и ползотворна работа по финализиране на първи вариант на Оперативната програма.										
12.	„Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД	<p>Предложения и коментари по проект ПИК 2021-2027</p> <p>Гласувам „за“ даване на мандат на председателя на ТРГ на ОПИК за изпращане на първоначалния проект на ПИК за програмния период 2021-2027 на ЕК за неформални консултации, със следните бележки и предложения по проекта на програма:</p> <p>1. По ПРИОРИТЕТ 1 „Иновации и растеж“, Специфична цел „Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“, текстово поле „Планирано използване на финансови инструменти“, стр. 37</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Текст, по който се дава предложение</th> <th>Предложени промени</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Достъпът до финансови ресурси е основен фактор за изграждането и развитието на иновационната екосистема. Подпомагането на стартиращи фирми за преодоляване на проблемите с недостига от финансиране между етапа на научни изследвания и развитие и етапа на разрастване и на носителите на иновативен потенциал в научните среди в България, които нямат достъп до капитал за превръщането на научните разработки в пазарно приложими продукти, процеси и технологии ще продължи да се осъществява чрез дялови и/или квазидялови инвестиции като форма на финансиране (продължение на Фонда за технологичен трансфер от периода 14-20).</td> <td> <p>По цитираният текст е подходящо да се направят следните редакции</p> <ul style="list-style-type: none"> - Редактиране на текста с оглед по-ясно обхващане подкрепата както на етап на развитие - стартиращи предприятия, така и на етап на развитие - разрастване и растеж на предприятията, а не само прехода на стартиращи фирми към разрастване, както звучи текстът в момента. Предложението се прави предвид обстоятелството, че предприятията на по-късен етап на развитие с планове за растеж също биха могли да се нуждаят от финансиране за научни изследвания, както и да участват в комерсиализацията на научни резултати. Допълнителен аргумент в посока на направеното предложение е, че резултатите от научните открития/ изследвания имат по-дълъг цикъл на реализиране, особено в някои научни области. - Така формулираният текст би могъл да се тълкува, че допустими по потенциалния фонд за технологичен трансфер ще бъдат само комерсиализирането на научни резултати и научните изследвания, като не са обхванати иновациите, които не се основават на научни изследвания, както и останалите форми на технологичен трансфер, включително интелектуална собственост. </td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Повишаване на иновационната и</td> <td>В цитираният текст е подходящо съкращението „МСП“ да се</td> </tr> </tbody> </table>		Текст, по който се дава предложение	Предложени промени	1.	Достъпът до финансови ресурси е основен фактор за изграждането и развитието на иновационната екосистема. Подпомагането на стартиращи фирми за преодоляване на проблемите с недостига от финансиране между етапа на научни изследвания и развитие и етапа на разрастване и на носителите на иновативен потенциал в научните среди в България, които нямат достъп до капитал за превръщането на научните разработки в пазарно приложими продукти, процеси и технологии ще продължи да се осъществява чрез дялови и/или квазидялови инвестиции като форма на финансиране (продължение на Фонда за технологичен трансфер от периода 14-20).	<p>По цитираният текст е подходящо да се направят следните редакции</p> <ul style="list-style-type: none"> - Редактиране на текста с оглед по-ясно обхващане подкрепата както на етап на развитие - стартиращи предприятия, така и на етап на развитие - разрастване и растеж на предприятията, а не само прехода на стартиращи фирми към разрастване, както звучи текстът в момента. Предложението се прави предвид обстоятелството, че предприятията на по-късен етап на развитие с планове за растеж също биха могли да се нуждаят от финансиране за научни изследвания, както и да участват в комерсиализацията на научни резултати. Допълнителен аргумент в посока на направеното предложение е, че резултатите от научните открития/ изследвания имат по-дълъг цикъл на реализиране, особено в някои научни области. - Така формулираният текст би могъл да се тълкува, че допустими по потенциалния фонд за технологичен трансфер ще бъдат само комерсиализирането на научни резултати и научните изследвания, като не са обхванати иновациите, които не се основават на научни изследвания, както и останалите форми на технологичен трансфер, включително интелектуална собственост. 	2.	Повишаване на иновационната и	В цитираният текст е подходящо съкращението „МСП“ да се	<p>Раздел 1</p> <p>По т. 1 – Предложението се приема и е отразено в проекта на програмата.</p> <p>По т. 2 - Предложението се приема и е отразено в проекта на програмата.</p> <p>По т. 3 - Предложението се приема и е отразено в проекта на програмата.</p> <p>Раздел 2</p> <p>По т. 1 - Предложението се приема и е отразено в проекта на програмата.</p> <p>По т. 2 - Предложението се приема частично. Подкрепата по програмата адресира идентифицирани проблеми, нужди и мерки в основни стратегически документи, какъвто е Националната стратегия за МСП 2021-2027. Както е записано в текста на програмата и към момента, конкретните инструменти, техният фокус и размер ще бъдат определени от предварителната оценка. Това включва и приложимостта на регионалния подход.</p> <p>Раздел 3</p>
	Текст, по който се дава предложение	Предложени промени										
1.	Достъпът до финансови ресурси е основен фактор за изграждането и развитието на иновационната екосистема. Подпомагането на стартиращи фирми за преодоляване на проблемите с недостига от финансиране между етапа на научни изследвания и развитие и етапа на разрастване и на носителите на иновативен потенциал в научните среди в България, които нямат достъп до капитал за превръщането на научните разработки в пазарно приложими продукти, процеси и технологии ще продължи да се осъществява чрез дялови и/или квазидялови инвестиции като форма на финансиране (продължение на Фонда за технологичен трансфер от периода 14-20).	<p>По цитираният текст е подходящо да се направят следните редакции</p> <ul style="list-style-type: none"> - Редактиране на текста с оглед по-ясно обхващане подкрепата както на етап на развитие - стартиращи предприятия, така и на етап на развитие - разрастване и растеж на предприятията, а не само прехода на стартиращи фирми към разрастване, както звучи текстът в момента. Предложението се прави предвид обстоятелството, че предприятията на по-късен етап на развитие с планове за растеж също биха могли да се нуждаят от финансиране за научни изследвания, както и да участват в комерсиализацията на научни резултати. Допълнителен аргумент в посока на направеното предложение е, че резултатите от научните открития/ изследвания имат по-дълъг цикъл на реализиране, особено в някои научни области. - Така формулираният текст би могъл да се тълкува, че допустими по потенциалния фонд за технологичен трансфер ще бъдат само комерсиализирането на научни резултати и научните изследвания, като не са обхванати иновациите, които не се основават на научни изследвания, както и останалите форми на технологичен трансфер, включително интелектуална собственост. 										
2.	Повишаване на иновационната и	В цитираният текст е подходящо съкращението „МСП“ да се										

		<p>инвестиционната активност на предприятията ще се осъществява и чрез стимулиране на банковото финансиране – гаранционен или замен финансов инструмент, който да отговори на затруднения достъп до финансиране за МСП, липсата на достатъчно обезпечение и относително високия риск, с който МСП се оценяват от банките.</p>	<p>замени с предприятия поради по-широката уредба на кръга предприятия при финансиране на иновации в проекта на регламент за ЕФРР. В същото текстово поле предлагаме да се добави нарочен текст за финансирането в комбинация между финансови инструменти и безвъзмездна финансова помощ, както в една операция, така и в рамките на две отделни операции, както и че следва да се приоритизират финансово жизнеспособни инвестиции, които да се финансират чрез финансови инструменти, включително в комбинация с БФП, където е необходимо.</p>	<p>Предложението се приема и промените са отразени в проекта на програмата.</p> <p>Раздел 4</p> <p>Предложението се приема и промените са отразени в проекта на програмата.</p>
	3.	Кръговата икономика е хоризонтален приоритет, който ще се прилага във всички видове финансови инструменти.	Цитираният текст е подходящо да се редактира в смисъл, че кръговата икономика е приоритет, при изпълнението на който ще се прилагат финансови инструменти, за които е налице пазарен потенциал за изпълнението му.	
		В процес на разработване е предварителната оценка за ФИ за периода 2021-2027 г., която ще определи видовете финансиране и типове инструменти, техния фокус и размер.	Към цитираният текст би било подходящо да се добави, че видовете индикатори, които ще бъдат изпълнени чрез финансови инструменти също ще бъдат определени след предварителната оценка	
	<p>2. По ПРИОРИТЕТ 1 „Иновации и растеж“, Специфична цел „Засилване на растежа и конкурентоспособността на МСП, включително чрез производствени инвестиции“, текстово поле „Планирано използване на финансови инструменти“, стр. 48</p>			
		<p>Текст, по който се дава предложение</p> <p>1. Ще се търси продължаваща подкрепа за развитие на капиталовия пазар с оглед преодоляване на опортюнистичния характер и нестабилност при предлагането на рисков и частен капитал в зависимост от етапа на развитие на предприятията и потенциала им за растеж: - Дялови и квазидялови инвестиции за</p>	<p>Предложени промени</p> <p>Текстът в тиретата да бъде по общо формулиран, така че да придобие следният смисъл: чрез капиталови/квази-капиталови инструменти ще бъдат обхванати всички етапи на развитие на развитието на предприятията съобразно нуждите на пазара и недостига на финансиране, включително и финансиране на развити предприятия, които изпитват затруднения.</p>	

		<p>ускоряване и начално финансиране;</p> <ul style="list-style-type: none">- Дялови и квазидялови инвестиции в бързорастящи предприятия;- Дялови и квазидялови инвестиции във вече развити предприятия, които изпитват затруднения или не успяват да реализират пълния си потенциал;		
	2.	<p>Подкрепата ще е ориентирана в съответствие с НСМСП, вкл. регионалния ѝ подход. Допустими за подкрепа чрез финансови инструменти ще бъдат и най-засегнатите от икономическата криза 2020 г. сектори.</p>	<p>В цитираният текст е необходимо да се въведе по-голяма гъвкавост в следните насоки:</p> <ul style="list-style-type: none">- В ПИК да не се залагат секторни ограничения, а същите да бъдат уточнени на по-късен етап в инвестиционната стратегия за изпълнение на финансовите инструменти. Предложението се прави, тъй като различните видове финансови инструменти имат различен потенциал за подкрепа на предприятията, вкл. съобразно тяхната фаза на развитие; В допълнение ориентацията на подкрепата в съответствие с НСМСП следва да бъде потвърдена от ex-ante оценката за прилагане на ФИ.- Да се преосмисли прилагането на регионален подход при финансовите инструменти предвид нееднаквите възможности на различните региони за генериране на нови идеи и на идеи с потенциал за финансиране с финансови инструменти, както и поради вероятността да не се включат достатъчен брой крайни получатели предвид възмездния характер на подкрепата- Да се фокусира по-ясно приоритизирането на подкрепата чрез ФИ за предприятия, засегнати от последиците от кризи в общественото здраве, включително кризата с COVID 19- в същото текстово поле предлагаме да се добави нарочен текст за финансирането в комбинация между финансови инструменти и безвъзмездна финансова помощ, както в една операция, така и в	

		рамките на две отделни операции, както и че следва да се приоритизират финансово жизнеспособни инвестиции, които да се финансират чрез финансови инструменти, включително в комбинация с БФП, където е необходимо.	
	В процес на разработване е предварителната оценка за ФИ за периода 2021-2027 г., която ще определи видовете финансиране и типове инструменти, техния фокус и размер.	Към цитираният текст би било подходящо да се добави, че видовете индикатори, които ще бъдат изпълнени чрез финансови инструменти, както и регионалния подход, също ще бъдат определени след предварителната оценка	
	<p>3. Приоритет 3 „Подкрепа за интегрирано териториално развитие“, Специфична цел „Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“, текстово поле „Планирано използване на финансови инструменти“, стр. 61:</p> <p>В цитираното текстово поле се предвижда подкрепа за индустриални зони само чрез финансови инструменти. Предвид обстоятелството, че при прилагане на финансови инструменти по ОПРКБИ 2007-2013, ОПИК 2014-2020, ОПИМСП 2014-2020, не е налице практика за финансиране на индустриални зони с финансови инструменти, както и предвид обстоятелството, че не е налице проучване дали и какви финансови посредници биха проявили интерес за финансиране на индустриални зони и анализ на осъществимостта, както и ясна демаркация с потенциални подобни проекти по ОПРР, то подходящо би било да се предвиди в посоченото текстово поле възможност за комбинация между финансови инструменти и безвъзмездна финансова помощ, както в една операция, така и в рамките на две отделни операции. В допълнение предлагаме да се посочи по-ясно че допустими дейности ще бъдат не само инвестиции в инфраструктура за развитие на индустриални зони, но финансиране на жизнеспособни бизнес инвестиции в индустриалните зони или извън индустриалните зони в съответствие със съответната Стратегия/Концепция за териториално развитие, в т.ч. изграждане на нова бизнес инфраструктура или реновиране/разширяване/технологично преоборудване на съществуваща бизнес инфраструктура, както и финансиране за работен капитал на предприятия (МСП), опериращи в съответната територия.</p> <p>Респективно в текстовото поле за целевите групи освен ЮЛ, отговарящи на определението за индустриална зона предлагаме да се добавят и общини и ЮЛ със стопанска цел.</p> <p>4. Във всички текстови полета „Планирано използване на финансови инструменти“ да се предвиди уточнение, че приложимите видове индикатори и видове региони ще бъдат определени след приключване на предварителната оценка.</p>		

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

		<p>С уважение</p> <p>Борислава Стоянова, старши експерт от отдел „Оперативни програми“, Управление „ФИОП“ „Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД</p>	
13.	Изпълнителна агенция „ОПНОИР“	<p>Здравейте колеги,</p> <p>ИА ОПНОИР подкрепя представения първи вариант на ОПИК 2021-2027, със следния коментар:</p> <p>С оглед на демаркация с ОПНО 2021-2027 по отношение финансирането на научно изследователска инфраструктура и оборудване, предлагаме трети булет към специфична цел „Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“, действие 1) Развитие на иновационната екосистема, с акцент развитие на регионалните иновационни екосистеми да претърпи следната редакция:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подкрепа за изграждане и развитие на научно-изследователски капацитет в предприятията и иновационна инфраструктура на база отчетени нужди и потенциал за развитие; <p>Поздрави, Иван Попов Заместник-изпълнителен директор Изпълнителна агенция „ОПНОИР“</p>	<p>Предложението се приема частично. Направена е редакция в текста на програмата.</p>
Коментари, пристигнали извън срока по чл. 17, ал. 3 от Вътрешните правила за работа на ТРГ			
14.	Фондация „Клъстер Информационни и Комуникационни Технологии“	<p style="text-align: center;">Предложения от Фондация „Клъстер Информационни и Комуникационни Технологии“ по проект на Оперативната програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2021-2027 г.</p> <p>Уважаеми Дами и Господа,</p> <p>Предлагаме на Вашето внимание следните коментари по първия проект на оперативната програма Иновации и конкурентоспособност за програмния период 2021-2027 г.</p> <p>1. Повечето от изброените стратегически документи, които се цитират в предложението проект на оперативната програма не са завършени и не е възможно да се проследи дали ПИК е насочена към преодоляване на предизвикателствата и проблемите, както и дали целите и предвидените интервенции в оперативната програма са в</p>	<p>1. Предвид ранната фаза, на която се намира подготовката за новия програмен период е нормално една част от стратегическите документи все още да не са финализирани. Посоченото е приложимо включително и за европейската нормативна рамка, която регламентира правилата за изпълнение на фондовете през новия програмен период. Това обстоятелство не следва да се приема като основание да не бъде</p>

съответствие с тези документи.

2. Навсякъде в текста думата „дигитализация“ да бъде заменена с „цифрова трансформация“

3. По отношение на развитието на иновационната екосистема в България липсва подкрепата за създаването на цифрови иновационни хъбове, които да са медиатор и да подкрепят връзката между научни и изследователски центрове и малките и средни предприятия.

4. В документа липсват конкретни мерки включващи ключови заинтересовани страни и участници от иновационната екосистема каквито са цифровите иновационни центрове (дигиталните иновационни хъбове), научно – технологичните паркове, Българска Академия на Науките, Центровете за върхови постижения и центровете за компетентност и др.

5. Липсата на ИКТ кадри е проблем за развитие на ИКТ индустрията, но не е основен проблем за развитие и усвояване на цифрови технологии в индустриалните предприятия и МСП, а липсата на квалифициран персонал(обучен) да работи с нововъведените технологии и машини.

6. Твърдението на стр. 5, че „Клъстерите и техният потенциал в България са недоразвити, тъй като често не достигат нужната критична маса“ не е коректно. Има редица клъстери в България, които са доказали, че имат потенциал и че са развити. В малка държава като България клъстерите не могат да достигнат членска маса от няколко стотин предприятия, особено ако се разглеждат на регионален принцип. Броят членове не би трябвало да се разглежда като критерий за иновативност, добавена стойност и развитие.

№	Страница	Предложен текст
1	5	Изречението „Клъстерите и техният потенциал в България са недоразвити, тъй като често не достигат нужната критична маса“ не е коректно и ясно. Предлагаме да отпадне/ промени. Има редица клъстери в България, които са доказали, че имат потенциал и че са развити. В малка държава като България клъстерите не могат да достигнат членска маса от няколко стотин предприятия, особено ако се разглеждат на регионален принцип. Броят членове не би трябвало да се разглежда като критерий за иновативност, добавена стойност и добро развитие.
2	5	Думата „дигитализация“ да бъде заменена с цифрови иновационни центрове/ дигитални иновационни хъбове.

иницииран процесът по подготовка на новите програми. Противното би било предпоставка за забавяне старта на новия програмен период. Не на последно място следва да бъде отбелязано, че представители на ГД ЕФК участват активно във всяка една работна група, създадена за разработването на съответния стратегически документ, който все още е в процес на разработване, което гарантира, че програмата отразява всички актуални моменти около всеки един от тях.

2. Предложението се приема. Терминът дигитализация е променен в текста на програмата, където е приложимо.

3. Предложението е взето предвид.

Цитираните цифрови иновационни хъбове са включени в приоритет 1, специфична цел „Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“ под името дигитални иновационни центрове. С цел постигане на еднакво разбиране за типа подкрепяна инфраструктура наименованието дигитални иновационни центрове е променено на дигитални иновационни хъбове, защото това наименование е използвано и в Споразумението за партньорство 2021-20207, което ще бъде изпратено заедно с програмите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

	3	12 (абзац 3)	„с акцент върху технологии, въвеждащи Индустрия 4.0“ – Предлагаме тази част от изречението да отпадне, тъй като дигитализация /цифровизация на предприятията и технологии въвеждащи Индустрии 4.0 са едно и също нещо.	за съгласуване от ЕК. Използването на различни термини за едно и също нещо на този етап би могло да доведе до объркване. На последващия етап от съгласуването на програмата ще се опита да уеднакви термините в областта на цифровата трансформация в рамките на всички програми, включително и Споразумението за партньорство. 4. Предложението е изпълнено. По отношение на дигиталните иновационни хъбове може да се запознаете със становището, дадено в предходната точка. Относно останалите участници в иновационната екосистема, посочени в коментара Ви, следва да имате предвид, че същите са включени в рамките на специфична цел 1 от приоритет 1 в раздел „Развитие на иновационната екосистема, с акцент развитие на регионалните иновационни екосистеми“. В рамките на този раздел е предвидено отделно направление „Подкрепа за изграждане и развитие на научно-изследователска и иновационна инфраструктура в полза на предприятията на база отчетени нужди и потенциал за развитие“. Насърчаване на връзката между науката и бизнеса, вкл. Българска академия на науките, от своя страна,
	4	12 (абзац 5)	„ предоставянето на подкрепа за инвестиции, насочени към въвеждането на цифрови решения и програми, вкл. системи за електронно разплащане сред МСП, подобряване на бизнес средата в областта на дигитализацията“ да се добави и за развитието на човешкия капитал	
	5	13	„недостига на ИКТ специалисти“ – да се промени на „Недостиг на квалифицирани специалист, които да работят със съответните цифрови процеси и продукти“. Липсата на ИКТ кадри не трябва да се смесва с липсата на квалифицирана човешка ръка във индустриалните фабрики, можеща да работи с новите продукти и процеси.	
		14	Пред „цифрово трансформиране на бизнеса“ в абзац 1 на 14 страница да се добави „успешно“	
С уважение, Анна Найденова Изпълнителен директор Фондация ИКТ Клъстер				

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

		<p>е предвидено в рамките на направление за подкрепа „Стимулиране на сътрудничеството между научноизследователските институции и индустрията за засилване на технологичния трансфер и комерсиализацията на резултатите от съвместната работа“. Това че изрично не са посочени отделните участници в научно-изследователската и иновационната екосистема не ги прави недопустими за подкрепа по програмата. Допълнително в рамките на приоритет 3, който ще се изпълнява чрез подхода ИТИ и WOMP, е предвидена подкрепа за създаване на нови или развитие на съществуващи индустриални зони като важен елемент от регионалната екосистема в областта на трансфера на технологии и подкрепата за развитие на предприятия в областите на интелигентната специализация.</p> <p>Не на последно място бихме искали да обърнем внимание, че както и в настоящия програмен период, подкрепата по отношение Центровете за върхови постижения и Центровете за компетентност е предвидена в рамките на програма „Наука и образование“ 2021-2027.</p> <p>5. Предложението се приема за сведение.</p>
--	--	---

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

			<p>Бихме искали да обърнем внимание, че проблемът с липсата на квалифицирани кадри и тяхното обучение, вкл. в областта на цифровите умения, е предмет на подкрепа в рамките на програмата „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027.</p> <p>6. Предложението се приема частично. Цитираният текст от програмата е допълнен.</p> <p>В цитирания текст под критична маса не се визира единствено членска маса, а съвкупността от фактори, които определят един клъстер като добре развит и функциониращ. Включеното твърдение не омаловажава постигнатия успех от редица клъстери в страната, които са успели да се наложат както в регионален и национален план, така и в международен, а по-скоро изтъква нуждата от целенасочена подкрепа за клъстерите, така че същите да могат да играят важна роля както в областта на трансфера на технологии, повишаване на конкурентоспособността и устойчивостта на предприятията. Утвърдените клъстери заемат важно място в подкрепата по програмата. Това е видно и от стратегическата част на програмата, където е посочена, че „Подкрепата за</p>
--	--	--	--

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

			<p>кълстери, които са силно развити в приоритетни за страната сектори с важно регионално значение и такива, доказали експортната си ориентация, ще бъде сред водещите принципи при организирането на подкрепата за кълстерите през програмния период 2021-2027 г.“.</p> <p>Относно предложенията в таблицата:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Съгласно посоченото в т. 6 по-горе.2. Думата дигитализация е заменена в текста на документа с цифрова трансформация. Становище относно наименованието на дигиталните иновационни хъбове е включено в т. 4 по-горе. Допълнително бихме искали да обърнем внимание, че терминът дигитализация/цифрова трансформация, използван в рамките на програма, не е еквивалентен на дигитални иновационни хъбове, предвид факта, че този термин има много по-широк обхват и включва в себе си и процесите, които се извършват в рамките на предприятията, без задължително същите да са свързани с ДИХ. Дигитализацията/цифровата трансформация ще бъде въведено и като хоризонтално направление на ИСИС 2021-2027 и неговото прилагане отново няма да се заключава единствено и само с
--	--	--	--

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

			<p>ДИХ.</p> <p>3. Считае за важно пояснението да остане предвид факта, че какъв ще е видът на внедряваните цифрови технологии на ниво предприятия зависи от степента на развитие на съответното предприятие. Макар технологиите от Индустрия 4.0. да се превръщат във все по-решаващ фактор за растежа и конкурентоспособността на едно предприятие, не всички от тях са в състояние да въведат тези технологии. Програмата следва да е в състояние да отговаря на нуждите за подкрепа и на тези предприятия, за да може на един последващ етап същите да могат да станат част от Индустрия 4.0.</p> <p>4. Както е посочено и по-горе развитието на човешкия капитал, вкл. обученията в областта на цифровите умения, е предмет на подкрепа в рамките на програмата „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027.</p> <p>5. Съгласно становището по т. 5 по-горе. Допълнително искането за пояснение е отразено в текста на програмата.</p>
15.	<i>Представителството на НПО със сфера на общественно-полезна дейност от група”</i>	Коментари към първи проект на ОПИК 2021 – 2027 На представителството на НПО със сфера на общественно-полезна дейност от група” „Организации, работещи в сферата на насърчаването на икономическото развитие”	Стр. 25 – Предложението се приема и е отразено в текста на програмата.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

„Организации, работещи в сферата на насърчаването на икономическото развитие”	Стр.	Оригинален текст	Предложение за промяна	Стр. 34 – Предложението е изпълнено. Стартъпи или стартиращи предприятия са част от посочената целева група, а именно предприятия (основно МСП). По отношение на останалите, посочени от Вас структури, доколкото същите са част от научно-изследователската и иновационната екосистема, те попадат или в групата „научноизследователски организации и институции, публични ведомства и организации, които са свързани с предоставянето на услуги за подкрепа на НИРД, иновации и защита правата по интелектуална собственост“ или в групата „юридически лица с нестопанска цел, обединения, занимаващи се с управление на иновационна инфраструктура“. Стр. 36 – Предложението се приема за сведение. Действително по линия на оперативните програми през този период не са били изградени дигитални иновационни центрове/дигитални иновационни хъбове, но такива има създадени пилотно в България, които са били финансирани директно от страна на
	25	Осигуряване на възможност за клъстеризиране на бизнеса чрез концентриране в индустриалните зони на дейността на различни и/или взаимосвързани производства в една локация	Осигуряване на възможност за клъстеризиране на бизнеса чрез създаване на условия и подпомагане на индустриалните зони за привличане на взаимосвързани производства.	
	34	<p>2.1.1. Специфична цел¹ „Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“</p> <p>По тази специфична цел са предвидени за изпълнение следните индикативни групи дейности в съответствие с Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2021-2027:</p> <p>1) Развитие на иновационната екосистема, с акцент развитие на регионалните иновационни екосистеми</p> <p>Като основните целеви групи по тази специфична цел са: Предприятия (основно МСП), клъстери, научноизследователски организации и институции, публични ведомства и организации, които са свързани с предоставянето на услуги за подкрепа на НИРД, иновациите и защита правата по интелектуална собственост, юридически лица, вкл. обединения, занимаващи се с управление на иновационна инфраструктура</p>	Липсват сред изброените целеви групи останалите участници в „иновационната екосистема“, а именно университети, НПО, иновационни агенции, агенции за подкрепа на бизнеса, стартъпи, бизнесакселератори, бизнесинкубатори, центрове за трансфер на технологии. Намираме за необходимо да се добавят, доколкото се планира развитие на ИНОВАЦИОННАТА ЕКОСИСТЕМА.	
36	3) Насърчаване на НИРД и иновации с фокус към кръгова икономика и	Посочено е, че ще бъдат изградени на регионален принцип, което предполага ограничен брой		

¹ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква в), точка vii) от регламента за ЕСФ + .

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

		<p>дигитализация</p> <p>В тази индикативна група дейности е предвидено „Изграждане и развитие на дигитални иновационни центрове (ДИЦ).“</p>	<p>центрове. Според Digital Europe Programme „Number of hubs in each country – from NUTS 2 to distribution based on share of EP seats of each country – min of hubs and max of hubs“ за България са предвидени поне 3 и максимум 6 хъба. Очевидно тези структури няма да могат да обслужват всички предприятия в условията, описани в DESI за 2019 година. Доколкото в настоящия програмен период в България не е било финансирано създаването на нито един ДИЦ, а във всички други държави функционират много хъбове, е необходимо да се планират индикативни дейности за създаване на мрежа от ДИЦ в два мащаба – ДИЦ (от 3 до 6) от типа „регионален ДИЦ“, предлагащи комплексни услуги и научна инфраструктура, какъвто и сега е планирано да се създават в настоящия вариант на Програмата, и ДИЦ от типа one-stop-shop центрове за консултации и подкрепа за дигитална трансформация, от които в регионите да има голям брой, минимум по 1 на 30 000 души население, за да могат да обслужват и голям брой предприятия, включително и малки и микро предприятия. Само подпомагането на мрежа от по-малки ДИЦ ще позволи постигането на „Специфична цел (ii) усвояване на ползите от цифровизацията за гражданите, дружествата и правителствата“ и навакването на сериозното изоставане спрямо другите държави в ЕС.</p> <p>Това се отнася и за създаването на тестови центрове (лаборатории) за апробиране на технологии от Индустрия 4.0, където залагането на по-голям брой тестови центрове ще осигури улеснен достъп за по-голям брой предприятия.</p> <p>За постигането на реална подкрепа в областта на цифровизацията и реализиране на показателите</p>	<p>ЕК.</p> <p>Допълнително бихме искали да обърнем внимание, че цифровата трансформация е хоризонтален приоритет и предвид важността на подкрепата на проекти в тази област, вкл. и от гледна точка инфраструктура, която да бъде от полза за бизнеса, е важно тези хъбове да бъдат разпределени равномерно на територията на цялата страна, което да гарантира достъп на всички предприятия, които имат нужда от подкрепа в тази област. Считаме, че изграждайки дигиталните иновационни центрове на регионален принцип ще насърчим иновационните процеси съобразно регионалните дисбаланси за постигане на устойчиво и балансирано развитие. Самата концепцията за изграждане на ДИЦ (вкл. и на европейско ниво) е въз основа на наличния потенциал и идентифицираните нужди на местно ниво, всеки ДИЦ да развие специфичен фокус със съответстваща експертиза. В допълнение, както е видно и от самата програма, дейността на ДИЦ ще бъде допълвана и от тестови центрове (лаборатории) за апробиране на технологии от Индустрия 4.0, което да доведе до синергия и максимизиране на</p>
--	--	---	--	---

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

			(Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи) е необходимо също да бъде разширен обхвата на допустимите целеви групи, като се добавят и останалите участници в иновационната екосистема, а именно университети, НПО, иновационни агенции, агенции за подкрепа на бизнеса, стартъпи, бизнесакселератори, бизнесинкубатори, центрове за трансфер на технологии.		ефекта от подкрепата. Не на последно място следва да се има предвид, че конкретната бройка на ДИЦ и тестовите лаборатории не е фиксирана на ниво програма.
	42	Добавка към изброените индикативни групи дейности	Платформи за отворени данни с които да се : - Насърчат местните иновационни проекти в частния сектор и академичните среди;		Стр. 42 – Предложението не се приема.
	42	Добавка в частта Подкрепата по отношение на МСП	- Специфични покани за кандидатстване за региони в преход към нисковъглеродна икономика; - Бонус точки за проекти във въглищни региони; - Специфични критерии за подбор на проекти в в преход към нисковъглеродна икономика.		Предложението представлява по-скоро допустима дейност към част от по-комплексна схема, която е насочена към повишаване на иновационната активност на предприятията, а не направление на подкрепа, което да бъде включено на ниво програма. В тази връзка посоченото от Вас ще може да бъде подкрепяно на етап изпълнение на програмата в рамките на едно или повече от направлението на подкрепа, включени в рамките на Приоритет 1, специфична цел „Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“.
	43	<i>Специфична цел² „Извличане на ползи от дигитализацията за гражданите, предприятията и правителствата“</i> Основната целева група по тази специфична цел са МСП. С цел насоченост на интервенциите и предоставяне на подкрепа съобразно наличните нужди и потенциал за използване на ИКТ технологиите от предприятията се предвижда създаването на модул за измерване нивото на дигитализация на предприятията. • Насърчаване на дигиталната	За постигането на реална подкрепа в областта на цифровизацията и реализиране на показателите (Подкрепени предприятия (от които: микро, малки, средни, големи) е необходимо също да бъде разширен обхвата на допустимите целеви групи, като се добавят и останалите участници в иновационната екосистема, а именно университети, НПО, иновационни агенции, агенции за подкрепа на бизнеса, стартъпи, бизнесакселератори, бизнесинкубатори, центрове за трансфер на технологии и други. Утвърдената европейска практика е услугите по насърчаване на дигиталната трансформация на		Стр. 42 – Предложението не се приема. Както е посочено и в стратегическата част на програмата „Подкрепата по отношение на МСП съгласно НСМСП 2021-2027 ще бъде съобразена, от една

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

		трансформация на предприятията в контекста на Индустрия 4.0;	предприятията в контекста на Индустрия 4.0 да се предоставят от различни участници в иновационната екосистема, а не от самите предприятия.	<p><i>страна, с приоритетите по отношение на икономическите дейности (идентифицирани и изведени в НСМСП 2021-2027), а от друга, с потребностите и потенциала на предприятията в отделните райони. Предвижда се регионалното измерение на подкрепата за МСП да бъде фокусирано до ниво „област“ – NUTS 3“.</i></p> <p>Считаме, че конкретният механизъм, по който прилагането на посоченият регионален подход ще бъде осигурено, не следва да е обект на разписване в рамките на програмата, защото посоченото би лишило от гъвкавост Управляващия орган на етап изпълнение.</p> <p>Стр. 43 – Предложението се приема частично.</p> <p>Директната подкрепа за участниците, които са част от иновационната екосистема, е разписана в рамките на приоритет 1, специфична цел „Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии“. В допълнение в хода на изпълнение на конкретните проекти предприятията неизменно ще търсят подкрепата на структурите, които ще ги подпомогнат в процеса по тяхната цифрова трансформация. В целевата</p>
47	Добавка към изброените индикативни групи дейности	Създаване на регионални иновационни центрове в региони, силно зависими от енергийния сектор, който е обект на намаляване капацитета/преструктуриране, с цел увеличаване на икономическата диверсификация: Идентифицирани организации, попадащи в регионалните иновационни центрове: подход на тройна спирала - търговско-промишлена палата и местните академични среди, неправителствени организации с доказан капацитет;		
47	Добавка към изброените индикативни групи дейности	Изграждане на технически капацитет за икономическа диверсификация в региони, силно зависими от енергийния сектор и с доказана ниска диверсификация на регионалната икономика.		
47	Добавка в частта Подкрепата по отношение на МСП	<ul style="list-style-type: none"> - Специфични покани за кандидатстване за региони в преход към нисковъглеродна икономика; - Бонус точки за проекти във въглищни региони; - Специфични критерии за подбор на проекти в в преход към нисковъглеродна икономика. 		
56	Основните целеви групи по тази специфична цел са: предприятия (основно МСП от преработващата промишленост).	Намираме за целесъобразно да се разшири обхвата на целевите групи, доколкото в показателите за резултати се измерва количества боклук – разделно събран, рециклиран, използван като суровина и предприятия, участващи в промишлена симбиоза. Тези показатели могат да бъдат постигнати само с активно участие на повече заинтересовани лица - МСП, организации, институции, агенции в подкрепа на бизнеса и подобряване на бизнес средата.		

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

1. Както при други оперативни програми в ПИК 2021-2027 г., намираме за необходимо да се предвидят индикативни дейности за отговор на очаквания ефект от пандемията COVID 19 върху икономиката и темповете ѝ на растеж.
2. По отношение на Иновационната стратегия за интелигентна специализация за периода 2021-2027 г., считаме за наложителни да се актуализира и увеличи броя на тематичните подобласти. Намалването на тези подобласти ще ограничи възможностите на бенефициентите за кандидатстване по програмата, което от своя страна ще доведе до намаляване на нейния обхват.

група са добавени институции и ведомства, действащи в полза на предприятията.

По отношение на коментарите, касаещи въглищните райони, районите, силно зависими от енергийния сектор и др. под. считаме, че предвид факта, че тези райони попадат в обхвата на Фонда за справедлив преход и с оглед на това, че на този етап няма идентифицирани конкретни мерки, вкл. финансово разпределение за тяхното обезпечаване по линия на ЕФРР, считаме включването на подобна информация на този етап от изготвянето на програмата за нецелесъобразно.

Стр. 56 – Предложението се приема за сведение. Ще бъде обмислено отразяването му на последващ етап от разработването на програмата.

Относно предложението, касаещо включването на конкретни мерки, насочени към преодоляването на негативните ефекти, които ще има върху икономиката пандемията COVID 19, считаме за по-подходящо включването на такъв тип мерки на един последващ етап от разработването на програмата, когато ще имаме по-голяма яснота относно размера и обхвата на последиците.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

			<p>Относно коментара за ИСИС следва да имате предвид, че изводът за нуждата от запазване на съществуващите приоритетни 4 тематични области в ИСИС 2014-2020 като същевременно бъде засилен фокусът чрез намаляване и прецизиране на подобластите е изведен на база резултати от изпълнението на ИСИС 2014-2020. Тези резултати показват, че има подобласти от Стратегията, по отношение на които е регистрирана никаква или минимална активност, което налага нуждата от тяхното отпадане или прегрупиране. Не на последно място следва да се има предвид, че това какъв ще е актуалният облик на ИСИС 2021-2027 и какви области и подобласти ще има в нея ще бъде изведено в рамките на заданието, което предстои да бъде изпълнено, за разработване на Стратегията за интелигентна специализация за новия програмен период.</p>
Коментари, пристигнали в рамките на повторното съгласуване съгл. чл. 17, ал. 5 от Вътрешните правила			
16.	„Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД	<p>Здравейте колеги,</p> <p>Благодаря за конструктивната работа.</p> <p>Бих искала да предложа текстът в изречение последно, в абзац втори, поле " Планирано използване на финансовите инструменти" стр. 38 да придобие следното съдържание:</p> <p>"Подпомагането на предприятията във всички етапи на развитието им стартиране, разрастване и растеж за</p>	<p>Предложението се приема и е отразено в текста на програмата.</p>

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ИНОВАЦИИ И
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

	<p>преодоляване на проблемите с недостига от финансиране за превръщането на научните разработки в пазарно приложими продукти, процеси и технологии, за иновации, трансфер на технологии, вкл. права по интелектуална собственост, ще продължи да се осъществява чрез дялови и/или квазидялови инвестиции като форма на финансиране (продължение на Фонда за технологичен трансфер от периода 14-20)“.</p> <p>Успешно провеждане на консултацията!</p>	
--	---	--